

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE — SOCIOLOGIE

Director: **DEM. I. DOBRESCU**
Președintele Uniunii Avocaților din România

COMITETUL DE REDACȚIE:

TR. ALEXANDRESCU
Avocat, Direct. Contenc. B-cel
G-le a Țărei Românești

ALEX. CERBAN
Profesor la Facultatea
de Drept, București

IOSEF G. COHEN
Avocat
membru Cons. legislativ

GR. CONDURATU
Fost Consilier la C. de Apel
București, Avocat

RÉNÉ DEMOGUE
Profesor la Facultatea
de Drept din Paris

V. DONGOROZ
Dr. în Drept din Buc.
Avocat

ALFRED JUVARA
Dr. în Drept din Paris
Avocat

D. NEGULESCU
Profesor la Facultatea
de Drept, București

I. GR. PERIȚEANU
Avocat

C. SIPSOM
Profesor la Facultatea
de Drept, București

C. STORANOVICI
Dr. în Drept din Paris
Avocat

GR. TRANCU-LAȘI
Fost Ministru al Muncii
Avocat

DR. ȘTEFAN LADAY
fost magistrat,
jurisconsult în Cluj

P. VASILESCU
Dr. în Drept din Paris
Avocat

AL. VELESCU
Dr. în Drept din Buc.
Avocat

ALBERT WAHL
Profesor la Facultatea
de Drept din Paris

Secretar de Redacție: **E. C. DECUSARA**, Dr. în Drept din Paris, Directorul Statisticii Judiciare

Membrii corespondenți pentru Paris: **EDOUARD LÉVY** și **SILVIU KRAINIC**, D-ri în Drept, Avocați, Paris

ABONAMENTUL

Un an p.B.-ci, Case Com. și Autorit. 1000 lei
Avocați . . . . . 600 "
Magistrați . . . . . 500 "
6 luni prețul de sus pe jumătate

APARE ODATĂ PE SĂPTĂMANĂ

In lunile Iulie și August
apare odată la 2 săptămâni
Abonamentele se plătesc totdeauna înainte

Redacția și Administrația

București Strada Artel No. 5
Lângă Palatul Justiției
TELEFON 13/29

Volumul II din TRATATUL DE DREPT ȘI PROCEDURA PENALĂ de *I. Tanovicceanu*, va fi complet gata la finele lui Noembrie 1925.

SUMAR

- Schimbarea naționalității foștor supuși inamici față cu măsurile excepționale luate referitor la bunurile acestora, de d-l avocat M. Rapaport;
- Asupra legii a accelerării judecăților, de d-l jude președinte Trajan R. Scriban.
- Dacă art. 45 din procedura pentru înlesnirea și accelerarea judecăților se aplică la judecătorile de ocoale? de d-l avocat Lupu Fridman;
- O inadvertență a legii de procedură, de d-l avocat Ion F. Dumitrescu
- Despre Naționalitatea Societăților Comerciale în România și despre coexistența grupurilor de acționari și a votului plural în societățile anonime, de Iosif G. Cohen — Recenzie de d-l avocat Gr. C. Conduratu;

JURISPRUDENȚA:

- Curtea de Casație s. I. — Banca Sindicatului agri ol Ilfov cu Ecaterina Soare, Z. Soare și alții (Despre prescripțiunea instantanee. Posesor de bună or dință. Art. 1909 și 972 C. civ. Cesiune de creanță, opozabilă debitorului numai după ce i-a fost notificată. Art. 1393 C. civ. De când se produce transmiterea asupra treimeii, cuvenită copiilor, în baza art. 235 C. civil, din averea mobilă și cea imobilă a soțului declarat vinovat prin hotărârea de despărțenie?), cu o Notă de d-l Prof. Al. Cerban;
- Item: *Jana Goldenthal cu Th. Hoban și alții* (Legea agrară. Distribuarea de rentă. Dobânzile creanțelor ipotecare. Se achită cu cupoanele rentei de la data consemnării ei. Art. 76 al. 3 l-gea agrară), cu o Notă de d-l Trajan Alexandrescu;
- Curtea de Apel Constanța: *Dr. Aurel Auerbach cu Banca Românească* (Dacă excepțiunile privitoare la forma cambiiilor se pot propune în apel? Art. 349 C. com.);
- Trib. Ilfov s. I. civ. cor.: *Intendent general G. Ursache cu Ministerul de finanțe* (Despre cumulul de funcțiuni. Legea măsurilor excepț. relativă la funcțiunea din 11 Ianuarie 1917, art. 1, 2, și 9. Legea măsur. excep. din 5 Aprilie 1916, art. 18 al. 8).
- Trib. Covurlui s. I.: *Ion Cavaianopol cu Ad-ția fin. Covurlui* (Stabilirea venitului net imposibil. Prezentarea bilanțului și reg strelor. Înălțurarea lor de Comisia fiscală de apel, fără să constate dacă au fost sau nu regulat ținute. Exces de putere Casare. Art. 39 legea contrib.);
- Judecătoria Ocol II Câmpulung-Muscel: *Zinca G. Vorovenci cu I. Arișeanu* (Hotărâri de expedient. Se pot ataca pe cale principală ca simplele convențiuni, sau sunt adevărate hotărâri judecătorești, cari nu pot fi atacate decât pe căile ordinare de atac?, cu o Notă de d-l avocat Em. Dan.
- Prefața la vol. II Tratat de Drept și Procedură penală ce apare în Editura „Curierul Judiciar“

Schimbarea naționalității foștor supuși inamici față cu măsurile excepționale luate referitor la bunurile acestora

Unul din aspectele sub care se prezintă în statele foste aliate și asociate în marele război mondial problema despăgubirilor și reparațiilor, este acela al lichidării patrimoniilor supușilor statelor foste inamice în contul datoriilor statelor respective. Această chestiune a lichidării este astăzi în plină aplicare practică și la noi, bunurile supușilor germani, austriaci, etc., cari nu au fost încă lichidate, au aproape certă perspectivă vânzării forțate în contul datoriilor de război.

Este natural ca solicitatorii mijloacelor de eludare a dispozițiilor de lichidare să abunde. Conflictul dintre acestea și statul lichidator provoacă instanțele judiciare la o reglementare în aplicarea diferitelor reguli și principii, dintre cari multe nu-și urcă origina mai sus de data tratatelor de pace care au pus capăt epocii de ostilități militare a războiului mondial.

Lichidarea bunurilor inamice, care la noi își are origina în trei momente legislative: legea din 22 Decembrie 1916 „relativă la supușii statelor cu care România se găsește în stare de război și bunurile acestora“, Art. 5 s. u.; Tratatul de pace (Versailles art. 297 b, Saint Germain art. 249, Trianon art. 232 și Neuilly art. 177) și legea pentru lichidarea bunurilor supușilor inamici din 13 Iunie 1923, nu este o fază de sine statătoare, ci concluziunea, consecința unei stări de fapt numită sequestrare. Sequestrarea bunurilor inamice nu se face decât în vederea lichidării. Sequestrarea nu este decât punerea la adăpost sub privegherea justiției, care numește un administrator-sequestru, a patrimoniului supusului inamic. Ca măsuri anexe ale sequestrării avem prohibițiunea comerșării cu inamicul sau supusul său și ca sancțiune dreptul de a cere anularea actelor făcute cu călcarea acestei dispozițiuni.

Toate aceste măsuri au evident ca scop final lichidarea și își vor avea rațiunea de a exista și de a fi aplicate numai atunci când și lichidarea va fi legal posibilă.

Elementul esențial necesar la lichidare este naționa-

litatea subiectului. Acest element va fi cu atât mai important cu cât prin efectul tratatelor de pace și a faptului că imense teritorii au fost deslipite de la un stat și atașate la altul, o mare mulțime de indivizi au schimbat naționalitatea. Care este criteriul după care vom recunoaște această naționalitate? Tratatul diferă.

După tratatul dela Versailles (art. 84, 36, 91, 105, 112) domiciliul și prin excepții pentru Polonia și Cehoslovacia și locul de naștere este caracterul care grevează operațiunea schimbului de naționalitatea celor din teritoriile ce se alipesc vre-unei puteri aliate sau asociate. Pentru Alsacia-Lorena este un regim special.

După cel dela Saint Germain (art. 70 și 76) și Trianon (art. 61, 62) caracterul este indigenatul, apartenența la o anumită comună, un fel de „droit de citée”. Un supus austriac sau ungar pierde naționalitatea sa și o capătă pe cea a statului anexator, dacă posedă indigenatul într-un teritoriu fost austro-ungar care astăzi este alipit aceluia stat. Indigenatul se transmite prin filiațiune și este independent de reședința actuală. Pentru Cehoslovacia și regatul Sârbo-Croato-Sloven se face o distincție: persoanele care au avut indigenatul anterior datei de 1 Ianuarie 1910 capătă de drept noua naționalitate; cele ce l-au căpătat însă ulterior acestei date nu-l pot obține decât cu autorizația statului respectiv.

A se vedea asupra acestor chestiuni: A Brustlein „La notion de l'indigenat dans les traites de paix. Journ. de droit international privé Clunet 1922, p. 34 s.u.; Julien Pillant „Les questions de nationalité dans les traites de paix de 1919-1920. Revue de droit int. privé Darras 1921, p. 20 s.u.; Dr. N. Solomon „Cine e considerat supus român în baza tratatului de pace dela Trianon. Curierul Judiciar 1921, p. 612; Mircea Possa nota în Pand. Rom. 1924. III. 76; D. G. Maxim nota în Curierul Judiciar 29/1925, p. 458 s.u. și opul „Naturalizarea în România”.

Unui supus al unui stat fost inamic devenit român sau supus aliat sau asociat pe calea de anexiune și în genere în urma dispozițiilor tratatului de pace nu-i se va lichida averea; iar în cazul când aceasta a fost sequestrată, sechestrul se va ridica operându-se o adevărată „restitutio in integrum” pentru supusul fost inamic în raport cu patrimoniul său Art. 297 al. B. din tratatul dela Versailles fixând în principiu dreptul puterilor aliate și asociate de a lichida bunurile supușilor inamici de pe teritoriile lor, spune că „nu vor fi considerați supuși germani, supuși germani care dobândesc deplin drept naționalitatea unei puteri aliate sau asociate prin aplicarea prezentului tratat. În același sens: art. 249 b. Tratatul dela Saint Germain, art. 232 b. Tr. de la Trianon, art. 177 b. Tr. de Neuilly.

Pentru a scăpa de lichidare supusul fost inamic trebuie să fi devenit român în baza tratatelor de pace. Altfel averea îi va fi lichidată. Așa se prezintă cazul celor care au devenit români sau supuși aliaților ulterior tratatelor de pace, pe cale de naturalizare obținută prin măsuri individuale de la organele competente ale statului respectiv.

Jurisprudența a avut ocaziunea să analizeze această chestiune, și la noi prima speță în care principiile au fost discutate în mod clar a fost cazul Walter Grosch, care merită o mai deaproape examinare, prin aceasta tratând însăși chestiunea care ne preocupă.

În acest proces Curtea de Apel Buc. S. III, printr-o decizie remarcabilă motivată (Dec. Com. 88 bis din 31 Iulie 1924. Bul. curților de apel 1924 pag. 306 ș. u.) pune principiul că odată ce supusul inamic a devenit român printr-o lege de naturalizare anterioară decretului Ministerului de Finanțe, care ordonă lichidarea

aceasta, nu mai poate fi făcută. Cu alte cuvinte este suficient ca la data când Ministerul de Finanțe hotărăște lichidarea, supusul fost străin să fi devenit român independent de mijlocul de drept care l-a adus la noua situație, pentru ca lichidarea să nu mai fie posibilă.

Ca argumente pentru această soluțiune se dau:

1. Admitând că legea de lichidare ar fi aplicabilă în asemenea cazuri, întrucât ulterior a survenit o altă lege, cea a naturalizării supusului fost inamic, aceasta din urmă a abrogat-o pe prima cu toate consecințele ei acordându-se cetățenia română și „conferindu-i odată cu toate drepturile atașate unei asemenea calități și dreptul de a se bucura nestânjenit de averea sa”.

2. Art. 297 e. Tr. Versailles obligă guvernul german să indemnizeze pe supușii săi pentru lichidarea patrimoniilor lor în statele aliate (art. 249 e. Tr. St. Germain, art. 232 e. Tr. Trianon, art. 177 e. Tr. Neuilly) Un fost supus inamic devenit supus aliat prin naturalizare nu se va mai putea adresa statului de care a aparținut pentru a cere despăgubiri, pentru simplul fapt că nici un raport juridic nu-l leagă de acel stat. Și atunci vom vedea cum cetățenii români sau aliați sunt mai rău tratați decât supușii străini foști inamici!

3. Conform art. 7 ș. u. din legea de lichidare trebuie stabilită naționalitatea aceluia, a cărui avere se vinde. Cum se va face acest lucru pentru un supus român sau aliat, fără a se lovi în cea mai elementară logică și în principiile de drept constituțional, care reglementează modul cum se face confiscarea averilor, lichidarea fiind o adevărată confiscare.

4. Prin faptul că acordă naturalizarea, statul român sau aliat renunță implicit la lichidare.

Recunoaștem că argumentele sunt atrăgătoare și forma logică care le îmbracă în conținutul hotărârei fac din ea un model de argumentare.

Față însă de cele mai sus expuse și de analiza textelor și a principiilor care guvernează această materie excepțională, nu putem subscrie la teoria Curții din București.

Interpretarea cea justă credem, a dat-o Înalta Curte de Casație când a casat pomenita decizie a Curții din București (dec. 581/16 Martie 1925. Pand. Săpt. 14/1925, pag. 322).

Schimbară naționalității, care fatal trebuie să atragă ridicarea sequestrului și înlăturarea lichidării nu poate depinde de opțiunea individului interesat și nu poate rezulta dintr-o decizie de favoare acordând indigenatul respectiv în condițiuni, cari îi dau caracterul unei naturalizări adevărate, spune Curtea de apel din Paris la 24 Mai 1922 (S. 1923 265 și Droit int. privé Clunet, 1922, pag. 413); iar D. I. E. Audinet adnotând această decizie spune: „Tratatul scoțând de sub sechestrul și lichidare anumite categorii de persoane nu a cuprins și pe naturalizați”.

Legiitorul atât acel internațional cât și cel național a voit să evite tocmai această posibilitate de eludare a dispozițiilor de lichidare ce le-a luat prin naturalizări individuale.

În modul acesta cele mai importante patrimonii inamice ar fi fost scoase de sub lichidare, titularii lor având suficiente posibilități să influențeze o decizie administrativă de naturalizare.

Cazul s'a ivit și în practica altor țări și pretutindeni instanțele judiciare au înbrățișat aceiași soluțiune pe care a pus-o și Casația noastră. (Trib. civ. Seine 28 Iulie 1920. Clunet. 1921, p. 216; idem 23 Noembrie 1920. Clunet. 1921, p. 219; Apel Paris 24 Noembrie 1920, Clunet 1921, pag. 220; idem 8 Februarie 1922. Clunet 1920, pag. 161; Cas. fr. 17 Decembrie 1923, Revue de droit

int. privé Darras, 1924, pag. 564; Apel Paris 15 Mai 1924, Darras 1924 pag. 564; Apel Paris 1 Martie 1922, Clunet, 1922, pag. 423, dă aceeași soluție pentru cazul unei femei fostă supusă inamică care s'a căsătorit cu un aliat după punerea în vigoare a tratatului de pace)

Cum stăm însă cu argumentele pe care se bazează teoria Curții din București? Le vom iulătura metodic.

1. Nu poate fi vorba de abrogare de legi, pentru că în realitate legea de naturalizare nu ar abroga legea de lichidare, care nu e decât o regulamentare de amănunte și procedură, ci tratatele de pace creatoarele principiului, cari sunt convențiuni internaționale și pe cari una singură din părțile contractante nu le poate abroga. Dar mergând înainte pe terenul acestui argument am ajunge să admitem că o lege poate fi abrogată de un jurnal al consiliului de Miniștrii, deoarece sub regimul legii naționalității din 1924 „naturalizarea se acordă de Consiliul de Miniștrii” (art. 11). Am ajunge aci deoarece aceste chestiuni nu se pot soluționa cu reguli care să difere dela speță, la speță, ci cu soluțiuni principiale cari să indice o linie unică de conduită și interpretare.

2. Obligațiunea luată de statele foste inamice de a indemniza pe supușii lor lichidați în statele aliate, nu este o condițiune a lichidării (V. dec. Casație citată); tratatele o pun mai mult ca un deziderat echitabil. În adevăr, admitând că ar fi o condițiune, Statele foste inamice refuzând să indemnizeze, ar împiedica statele aliate să lichideze și astfel ar reuși să saboteze aplicarea tratatelor, ceea ce este imposibil de admis.

Supusul străin în momentul când solicită din proprie voință naționalitatea unui stat aliat este presupus că cunoaște toate aceste împrejurări, cari înțelege să le suporte, așa că nu se poate plânge de faptul că i se creiază o situațiune vitregă.

3. Cerința legii de lichidare de a se indica naționalitatea lichidatului este luată pentru a se putea stabili în creditul datoriei cărui stat fost inamic se vor trece rezultatele lichidării. Această indicațiune grevează la noi asupra situațiunii pe care supusul fost inamic a avut-o la 14 August 1916 *independent de cea pe care o are acum* (vezi legea lichidărilor).

4. De nicăieri nu rezultă că statul aliat naturalizând pe fostul inamic renunță la lichidare.

Solicitorul noiei naționalități luând riscurile asupra sa, înțelege să primească o situațiune care nu intră în prevederile de excepțiune ale tratatelor și legii de lichidare.

Avem credința că teoria afirmată de înalta Curte va croi drumul unei interpretări unitare și conforme principiilor acestei materii, realizarea tentativelor de eludare a legii lichidărilor prin schimbări individuale de naționalitate fiind făcut imposibilă.

* * *

Schimbarea naționalității foștilor supuși inamici a mai dat naștere la o chestiune a cărei importanță practică rezultă evident din frecvența cazurilor venită în fața instanțelor judecătorești. Este vorba de anularea actelor intervenite între români sau aliați de o parte și inamici de altă parte.

Este cunoscut că legea din 22 Decembrie 1916 interzicea comersarea dintre un român și un inamic (art. 1) sancționând-o cu nulitate (art. 3). Această dispozițiune care făcea parte dintr'o serie întregă de dispozițiuni excepționale, era luată ca și acestea într'un singur scop: apărarea economică și națională necesită de evenimentele războiului. Legiuitorul excepțional a voit să oprească micșorarea patrimoniului românilor în favoarea inamicilor sau a supușilor săi. Deci numai ac-

tele cari intrau în această categorie au fost considerate supuse anulării, nu și acelea care aveau ca urmare o diminuare a patrimoniului inamic în favoarea celui român sau aliat. Aceste din urmă au fost considerate ca perfect valabile cu toată tăcerea legiuitorului, soluția fiind conformă intențiunii sale.

De aci în mod logic s'a ajuns a se considera aceste acte ca fiind nule numai față de inamic nu și față de român sau aliat; nulitatea lor a fost considerată relativă. Art. 4 al legii din 22 Decembrie 1916 prevede în adevăr că „anularea va putea fi cerută” și că „anularea se va pronunța”, Instanțele judecătorești și chiar legiuitorul nu a putut înțelege decât o anulare pronunțată în favoarea românului sau aliatului în urma cererii acestuia, sau a parchetului, ceea ce rezultă din însăși legea care a închis lanțul măsurilor excepționale în această materie, legea lichidărilor din 1923, care în art. 42 vorbește de „supusul român sau aliat în folosul cărui instanțele judecătorești au anulat acele acte”.

În acest sens: A. Wahl Droit civil et commercial de la Guerre, I, pag. 76, unde se arată că dacă donațiunea făcută de un francez unui german are să fie anulată, cea făcută de un german francezului, are să fie declarată valabilă; A. Wahl op. cit. pag. 721, 722; Cas. I, Dec. 179/922, Jur. Rom. 1922, No. 214; Cas. I Dec. 140/919 *Curierul Judiciar* 1919, pag. 279; Cas. I dec. 114/919, Trib. Juridică 1919, pag. 95-96; Cas. III Dec. 436/920, Jur. Rom. 1921, No. 73, pag. 95; Cas. III Dec. 1627/922, Jur. Rom. 1924, No. 77; Apel Paris 20 Aprilie 1916, Pand. fr. 1920, II, pag. 17 cu nota d. lui A. Pillet, rezumată în *Jurisprudența Generală* 1923, No. 1760. Trib. Ilfov S. Primului Președinte ordonanța 704/922, confirmată de C. apel Buc. S. IV, Dec. 215/924, nepublicate).

Ca urmare a acestor principii s'a stabilit că numai românul aliatul sau parchetul pot fi „parte interesată” (art. 4) la cererea în anularea actului care, cum am văzut, se pronunță, nu se constată de judecători cum ar fi fost în cazul când ar fi fost nulitate de drept, inexistență, (C. apel Buc. S. I. Dec. civ. 67/30 Martie 1921);

Aceste reguli constant formulate și aplicate n'au oprit însă pe foștii inamici astăzi români sau aliați să încerce o tentativă. În timpul războiului mulți din ei avuseseră relațiuni cu românii și aliații (în special în timpul ocupației inamice când sequestrul era ridicat), de pe urma cărora aceștia din urmă au profitat, mărindu-și patrimoniul în dauna foștilor inamici. Devenind români sau aliați, foștii inamici văzându-și sequestrul ridicat și fiind repuși în administrarea patrimoniului lor, au cerut justiției anularea acestor acte invocând pe lângă faptul că nulitatea ar fi absolută, ceea ce am văzut că nu s'a admis, și teoria că ar fi de ordine publică și deci ar putea fi invocată de oricine. Aceasta au făcut atât acei cari și-au schimbat naționalitatea de drept prin tratatele de pace, cât și cei ce și-au schimbat-o prin naturalizare.

Este drept că legile de felul celor ce discutăm sunt legi de ordine publică; dar caracterul acestei ordine publice este de a fi relativă. În adevăr, ordinea publică departe de a fi ceva constant și invariabil, este o noțiune prin esența ei, în funcție de împrejurări, de starea sufletească economică și politică a societății la un moment dat și în genere de evoluările istorice. „Ea nu este deci un obstacol permanent; ea se va putea dezinteresa de nulitate atunci când o transformare s'ar fi produs în situațiunea anterioară, fie în urma unui eveniment, fie în urma unei reforme legislative” (G. Cohendy. Des intérêts de la distinction entre l'inexistence et la nullité d'ordre publique. Revue trimestrielle

de Droit civil, 1914, pag. 49). In această materie specială „ordinea publică are caracterul unei nulități de ordine socială“ (Prim. Preș. Trib. Ilfov citat supra) și națională, care garantează realizarea scopului legiuitorului de a opri îmbogățirea inamicului.

A se vedea asupra noțiunii ordinii publice: G. Co-hendy în importantul studiu citat supra; R. Japiot Les nulités a matière d'actes juridiques, Paris, 1909; Bandy-Fourcades, Des Personnes, I, pag. 241, No. 268; Prospero Fedozzi, Quelques considerations sur l'idée d'ordre public international, Clunet, 1897, pag. 72; Fr. Despagnet, L'ordre public en droit international privé, Clunet, 1889, pag. 15; D. Alexandresco, Comen-tarii, I, pag. 225 cu nota; V. Erbiceanu, Curierul Judiciar 1902 pag. 146 cu nota D. Alexandresco; Cas. fr. 17 Mai 1841, S. 1841, 1.6; Cas. fr. 15 Dec. 1873, S. 1874 1 242; Apel Douai 24 Oct. 1887, 1890 S. 2 99; Apel Paris 16 Noembrie 1888, S. 1891, 2 89; Apel Buc. III, Dec. 68/30 Martie 1921 nepublicată).

Este însă interesant de observat că în asemenea cazuri acțiunea în anulare o face o persoană care astăzi are naționalitatea română sau aliată. Deci dacă ne punem în situațiunea de astăzi, constatăm că un fost inamic are o situațiune mult mai avantajată ca o persoană care în totdeauna a fost român sau aliat, căci poate cere dărâmarea unor contracte invocând numai situațiunea li de fost inamic și în ciuda principului că convențiunile au putere de lege între părțile contractante. O astfel de soluțiune este respinsă de cel mai elementar bun simț, care se unește cu părerea acelor cari susțin că acțiunea în anulare a fostului supus inamic pe lângă că e profund nemorală, are a fi înlăturată, constatându-se că astăzi discută doi români sau aliați cărora au a li se aplica regulile dreptului comun.

De altfel anularea nu și-ar avea nici un rost juridic am spus (vezi supra) că măsura anulării nu este decât o etapă în seria întregă de măsuri cari începe cu sequestru și sfârșește cu lichidarea, care este însuși scopul și rațiunea de a fi a acestor măsuri în vederea despăgubirii statului român sau aliat. Atunci când posibilitatea de lichidare este exclusă (schimbarea naționalității inamice), aplicarea celorlalte măsuri premergătoare are a fi înlăturată ca lipsită de cauză „Aceste măsuri de prevedere sunt edictate contra acelor ce au și și păstrează calitatea de supus german“ (C. Apel Cernăuți 6 Octombrie 1923, Curierul Judiciar 1923, pag. 606). Deci față de fostul inamic „le-ga din 22 Decembrie 1916 a încetat de a-i fi aplicabilă de la data când a devenit cetățean român“ sau aliat (C. Apel Buc. S. IV, Dec. 87/919).

Soluțiunea va fi aceeași și pentru foștii supuși inamici cari astăzi în etapa schimbului de naționalitate sunt heimatloși.

Se știe că pentru a deveni român în baza legii de naturalizare din 1924 se cere, pe lângă declarațiunea de renunțare la cetățenia străină, și un stăgiu de 10 ani. In acest interval, solicitatorul noii naționalități nu va avea nici una. (Vezi nota noastră în Jurisprudența Generală 29/925, Sp. 1624). Se înțelege că nici acestuia nu i s-ar putea acorda acțiunea în anularea prevăzută de legea din 1916.

15 Septembrie 1925

M. RAPAPORT
Avocat

A apărut **Tabla de materii** pe anul 1924 la „Jurisprudența Generală“ **Prețul 100 lei.**

Se expediază la cerere contra mandat poștal, pe co-torul cărui se va scrie „pentru Tabla de materii a Jurisprudenței Generale pe 1924“.

Asupra legii accelerării judecăților

La 15 Sep. 1925 s'a pus în aplicare o nouă lege, cu intenția laudabilă ca procesele să nu mai stee cu anii pe condica instanțelor judecătorești, ceia ce păgubește enorm sentimentului de justiție, care este pârghia de înaltă morală a societăților.

Nu însă toate dispozițiile legii sunt bune.

Trebuia ușurată la minimum situația părților și micșorate formalitățile care provoacă pierdere de timp sau cheltueli, ceia ce nu s'a avut în vedere la redactarea art. 1, care te obligă să comunici părților copii de pe toate actele, sub sancțiuni grele ce pot dărâma ideea dreptății.

Cum, într'o acțiune de partaj să trimit la 12 pârâți copii de pe toate actele, unele chilometrice, de pe extractele de naștere, moarte? Nu e asta oare o inutilitate? Evident că da, iar sistemul de până acum eră mult mai preferabil, părțile putând examina actele la grefa instanței.

Aceleași sarcini și pârâtului, cu decăderi la fel. Munca avocaților și magistraților va fi mai grea.

De sigur că se putea perfect de bine ca părțile să iee cunoștința de acte din dosar, fără obligațiunea comunicării, așa cum s'a făcut în art. 18 alin. 3.

Deși prin art. 1 te obligă să arăți în acțiune integral absolut toate motivele, ne permițându-se nici o lipsă, totuși, în art. 14 îți dă dreptul să-ți modifici cererea, ceia ce poate atrage o nouă amânare, măcar că legea se numește urgentă și indiferent dacă art. 3 scrie despre nulitatea acțiunii, când nu indici chiar dela început totul.

Dela o comunicare scrisă, art. 12 trece la comunicarea verbală, atât reclamantul cât și pârâtul trebuind să arate oral orice apărare sau întâmpinare cred ei de cuviință.

La fel în art. 7 și 17, se permite procedura orală fără obligativitatea scrisului.

Observ o inegalitate de tratament. De unde reclamantul trebuie să comunice pârâtului copie de pe toate actele (art. 4), pârâtul nu e obligat la asta decât dacă reclamantul domicilază în altă localitate.

Suntem selavii ideei de protecțiune a debitorului care a luat, când ar trebui contrariul. Reclamantul care a dat, trebuie ajutat în realizarea dreptului său, fără a i se pune piedici și greutate.

Actele de care se servește reclamantul se pot foarte bine menționa prin acțiune, atașă în copii la dosar cum s'a urmat până acum, scutindu-l de obligativitatea comunicării, fără a atinge câtuși de puțin principiul celerității.

Art. 16 violează ideea de drept. Iată un pârât — debitor care refuză să se prezinte, știind că va fi obligat să plătească. La termen nu mă pot prezintă nici eu din împrejurări fatale, de aici, o amânare pentru 3 luni, iar în caz de repetare 6 luni.

Cum, dacă nu am putut veni la înfățișare 3 luni, să mi se știe procesul suspendat? Care e cauza că legea nu vorbește nimic despre impedimente independente de voința mea? Apoi încă 6 luni dacă nu mă pot iar prezenta, în total 9 luni?

Dar dacă de voe, de nevoe (art. 16), ca să scapi de urgia formalităților te împaci sau dacă dai bani

fiscului, în aceste două cazuri, tranzacție și penale, scapi de cele 9 luni.

Intr'adevăr că e accelerat, ca la tren, cu personalul e mai efitin !

Ingenioasă idee ca să ajungi iute la soluția finală a procesului.

Sistemul acesta forțează împăcările pe nimica, iar ideea de drept suferă pumnul greu al legii numită a accelerării judecăților.

În ședința preliminară pot fi 3-4 termene de înfățișare și 4-5 la instanța de fond, în total vreo 9, iar în 9 termene se putea tranșa orice proces fără legea accelerării.

Art. 27 cu chemarea în garanție poate întârzia soluția fiindcă se grefează 2 litigii pe acelaș dosar.

Tot așa art. 31 cu intervenția principală și accesorie.

În ambele ipoteze se provoacă noi termene, cu alte cuvinte ne apropiem de dreptul comun fixat în procedura civilă.

În apel, art. 36 conține alte greutăți pentru parte, pe care o obligă să comunice tuturor intimaților afară de motive, și copii de pe acte.

Art. 41 zice că termenul apelului curge dela comunicare, iar în art. 42 prescrie că dacă s'a admis execuția provizorie, voi putea face apel și înainte de comunicare, va să zică numai în acest caz, dar dacă nu mi se comunică sentința 7 luni, să aștept atâta !

Adică, de ce să nu pot face oricând apelul, renunțând la comunicare ?

Fiindcă poate reeși din art. 42 că numai când e vorba de execuția provizorie, pot face apel înaintea comunicării.

Cererea de suspendare o pot depune la Tribunal (art. 42), dar când o depun la Curte sunt obligați să urmez disp. art. 35 lit. c. și d., cu alte cuvinte, dacă depunerea o fac la Tribunal sunt scutit de acele norme ?

Pentru ce două situațiuni ?

Legea întrebunțează sistemul trimerilor, ceia ce poate da loc la controverse și greutăți.

Astfel, art. 42 te trimite la art. 35 lit. c. și d., iar această din urmă literă (d), te trimite la lit. e. art. 1.

Prin urmare, ca să afli ceva, trebuie să mergi îndărăt 6-7 file.

Eu cred că eră mai bine, dacă fie-care articol indică complet și precis tot ce trebuie situațiunii la care se referă.

Art. 46 e inadmisibil când crează obligația să mă prezint la judecată fără a fi citat. Adică trebuie să bat zilnic drumul la Tribunal ori Curte, spre a mă interesa dacă nu cumva s'a pus termen.

Prea multe griji și perdere de timp, iar sistemul citării e rău că s'a suprimat, fiindcă aceasta, departe de a accelera judecata, poate cere surprize.

Trebuie să mă pun bine cu un slujbaș din greafă aproape nesalariat, care bine înțeles nu mă va servi gratuit, spre a-mi comunica telegrafic ziua termenului.

Prea multă zărăfie într'o lege de justiție, în toate părțile bani și decăderi cu prăbușirea totală a idealurilor dreptului integral.

Art. 53 lit. a. poate da loc la multe semne de întrebare. Citind art. 41 și 53 vezi că nu ai o preci-

ziune în privința termenului de apel la cambii, nefiind permis să umbli pe dibuite în asemenea materie.

Dacă s'ar fi adus ușoare modificări procedurii civile, începând cu art. 69 care n'ar trebui să acorde noi termene când nu indică dela început totul în acțiune și terminând cu celelalte, puteam obține rezultatul accelerării.

Concepția judecătorului unic, dublarea numărului lor acolo unde trebuie, triplarea salariilor ca să nu fie magistrații descurațați și izbirea politicianismului din justiție peste hotarele țării, ar fi dat rezultate fericite.

Cred că legea nu va putea trăi în formația ei actuală, fiindcă unificarea trebuie făcută cu preciziuni clare, nu cu confuziuni și greutăți.

Ideea de justiție e incompatibilă cu cea fiscală, sunt două noțiuni care se resping și se bat cap în cap, iar popoarele în galopul lor n'au găsit limanul unei dreptăți ușor de dobândit.

Fiscul e ciocul dreptului !

Justiția rămâne încă în labirinturi întunecoase, urmând ca viitorul s'o smulgă și înalte spre zarea de lumină, unde trebuie clădită țaria societății bazată pe altă dreptate !

TRAIAN ROMULUS SCRIBAN

Presedintele Judecătoriei Herța-Dorohoi

Dacă art. 45 din procedura pentru înlesnirea și accelerarea judecăților se aplică la Judecătoriile de Ocoale ?

Art. 45 din noua lege arată : „Amânarea proceselor prin acordul comun al părților nu se poate admite de cât o singură dată în cursul unei instanțe“, acest articol înlocuiește art. 93 din proc. civilă, după care, orice pricină, care a fost amânată de trei ori de bună voie, nu se mai putea pune în stare de judecată, decât cu o anumită sancțiune.

Plecând dela această premisă, am ridicat chestiunea la una din judecătoriile de ocoale, într'un proces care a suferit două amânări prin acordul comun al părților ; am susținut că art. 45 se aplică și judecătoriilor de ocoale, deși instanța de judecată n'a fost în vederile mele, totuși mi se pare că nu numai acest text, ci toate textele din legea accelerării pentru Tribunale și Curți, cari au înlocuit dreptul comun și acolo unde legea specială a judelei de ocol nu dispune, se aplică această lege.

Însuși legiuitorul în noua lege se exprimă : „Ea nu se aplică“ a) Materiilor pentru care prin legi s'a instituit o procedură specială, decât în măsura în care și sub regimul procedurilor anterioare acestei legi se complectau prin dispozițiunile dreptului comun.

De aci rezultă cu toată evidența, dacă art. 93 din pr. civ. complectă totdeauna legea specială a judelei de ocol, care n'are nici o dispozițiune cu privire la amânarea proceselor prin acordul comun al părților — or acest articol este abrogat prin art. 45 din legea accelerării — care în această privință formează în special pentru *dânsa*, dreptul comun.

Și atunci în cazul mai multor amânări de bună voe, nu se va putea aplica art. 93 pr. civ., ci art. 45 din noua lege, care l'a înlocuit și e astăzi singura dispozițiune de drept comun pentru judecătorul de ocol.

Cu toată titulatura legii „Procedura civilă și comercială pentru înlesnirea judecăților înaintea Tribunalelor și Curților de Apel“ cu toată părerea contrară a instanței de judecată în fața căreia am ridicat această chestiune, acolo unde nu e

xistă dispozițiune expresă contrarie în legea judecătorilor de ocoale, se va aplica și la aceste instanțe, legea de accelerarea a judecăților.

LUPU FRIDMAN
Advocat, Huși

O inadvertență a noii legi de procedură

Prin art. 59 al legii de accelerare se modifică competența Judecătorilor de ocoale, sporindu-se până la valoarea de 5.000 lei, în primă și ultimă instanță și 50.000 lei în primă instanță. În acest scop se modifică articolele respective din Legea Jud. de Ocol cu numerile 27, 31, 33, 34, 39 și 4 din legea din 4 Aug. 1921 care la rândul ei modifică articolele echivalente din legea din 1908.

Este necontestat că modificările ultime sunt pur cantitative, nereferindu-se decât la sumele cari pot face obiectul litigiilor în fața Judecătorilor, schimbarea de competență ne purtând decât asupra valorii lor.

Din punct de vedere calitativ nici-o modificare nu a intervenit, de altfel nici nu era posibil, legea de accelerare excluzând aplicabilitatea ei la Judecătorii.

Examinând fiecare din articolele modificate, respectiv 27, 31, 33, 34 și 39, constatăm că ele se referă la cifre cari delimitau competența și cari prin efectul noii legi au fost sporite dela 1.500—5.000 cât erau prin legea din 1921, la 5.000—50.000.

Atât din desbaterile Camerei cât și din raportul d-lui Em. Dan se constată că această modificare de competență este generică, ea aplicându-se tuturor litigiilor și afacerilor grațioase cari trec prin mâinile judeului de ocol.

Nicăeri nu este vorba de vreo restricție de asemenea natură în cât să lase să se creadă că în vre-una din afaceri competența judeului nu s'a extins până la această limită.

În materie personală și mobilă, civilă sau comercială prin art. 27; în materie posesorie prin art. 31; în materie de revendicare imobiliară prin art. 33. în materie de succesiuni prin art. 34 și în fine în materie de tutele prin art. 39 din Legea Jud. de ocoale.

Aliniatul ultim al art. 59 modificator prevede că „celelalte dispoziții ale textelor sus-menționate rămân neschimbate”.

Ori, la ce se referă această restricțiune, dacă nu la competența calitativă care, spuneam mai sus, rămâne neschimbată? Prin urmare, din sus-arătatele articole nu vor fi modificate decât numai cifrele — pur și simplu — textele literale (pentru a mă exprima astfel) rămânând neschimbate.

Ori cu surprindere constatăm că, în afară de aceste articole, cari cuprinzând în lăuntru lor cifre, sunt singurele supuse modificării, s'a modificat odată cu ele (în urma amendamentului semnat de d-nii Tr. Stănescu, I. I. Florescu, I. Popescu-Zătreni, G. Aslan, etc.) și art. 40 din Legea jud. de ocoale, *privitor la alcătuirea consiliilor de familie*.

Ori, această modificare nu numai că nu este admisibilă, dar este absurdă, căci nu se arată nicăeri sensul în care s'a modificat dispozițiile unui articol. De altfel din raportul către Cameră și Senat cași din desbateri nu se constată nicăeri că a fost agitată chestiunea acestei modificări, de altfel care ar fi fost complet inutilă. Amendamentul respectiv nu privea decât modificarea competenței din punct de vedere cantitativ, iar la Senat articolul astfel votat a fost adoptat fără desbateri. Și totuși articolul în chestiune a fost modificat... dar în ce sens, nimeni cred că nu știe.

O singură explicație există de natură a arunca o lumină foarte vie asupra seriozității cu care se adoptează un amendament care apoi se votează fără desbateri de către matural Corp.

Am arătat că modificarea competenței s'a făcut în termeni generici, lipsiți de orice restricțiune, deci aplicabili în toate afacerile judiciare supuse judeului de ocol, după valoarea lor.

De altfel, au fost modificate modificările din 1921 cari la rândul-le modificau articolele primitive.

Ori, o singură modificare din 1921 a rămas nemodificată prin legea accelerării; aceia prevăzută de art. 49 din L. J. de Oc. privitoare la competența în judecarea contestațiilor care în acest mod rămâne tot de 1.500—15.000 lei.

Ar fi însă cu puțință o asemenea anomalie? Este admisibil ca același jude să fie competent a judeca acțiunea și incompetent a judeca contestația la aceeași acțiune? De sigur că aceasta ar lovi în bunul simț, creind situații pe cari le putem califica drept ridicule, judele de ocol fiind silit a-și declina competența într'un proces judecat tot de el.

Cred însă că această absurditate dublă (aceea a modificării art. 40 — în ce sens? — și a nemodificării art. 49) este datorită unei erori materiale cari în loc să înregistreze art. 49 a înregistrat ca modificat art. 40.

Această eroare deși explică totul, lasă însă inexplicabilă neglijența și ușurința cu care s'a propus, adoptat, discutat, votat și iarăși adoptat, apoi promulgat o eroare care a trecut pe sub ochii a șase-sapte sute de persoane. Ca și alte erori, aceasta nu face notă discordantă în mult discutata lege a accelerării, prin care anumite articole se modifică în totul fără să se schimbe ceva, după vorba neuitatului Caragiale.

Putea-vor judecătorii să-și decline competența în afaceri de contestații cari depășesc 15.000 lei? Desigur că da, obligați fiind să respecte cifra și litera legii.

În orice caz o rectificare, cel puțin oficioasă se impune.

ION F. DUMITRESCU
Advocat

RECENZIE

Despre Naționalitatea Societăților Comerciale în România și despre coexistența grupurilor de acționari și a votului plural în Societățile Anonime
de IOSIF G. COHEN

Monografia d-lui avocat Iosif G. Cohen reprezintă un remarcabil aport la studiul societăților comerciale, atât prin însemnătatea actuală a acestui subiect, cât și prin autoritatea necontestată în materie a autorului.

Naționalitatea societăților comerciale în România formează obiectul primelor trei capitole în care autorul încearcă — cu succesul care de multă vreme nu mai are nici o rezervă față de d-sa — să ne arate importanța acestui studiu, istoricul problemei în legislația română și evoluțiunile legislației de după război.

Privită sub aspectul dreptului de a acționa în justiție, de a exploata bunurile decretate naționale, de a dobândi imobile rurale, ca și din punctul de vedere al legislației de lichidare a bunurilor supușilor inimici, importanța acestui studiu se impune cu putere de axiomă.

Autorul, într'o scurtă digresiune, tratează și despre naționalizarea societăților, relevând grija tuturor Statelor de a cuprinde în sfera intereselor exclusiv naționale acele bunuri de care se condiționează dezvoltarea economică a unei țări. D-sa observă cu multă dreptate că aceste legi de naționalizare a industriilor și bogățiilor naționale se justifică prin necesitatea de conservare și sunt departe de a trădi un egoism șovin.

Revenind la studiul naționalității, d-l Cohen expune în mod critic nu mai puțin de opt sisteme-criterii după care doctrina încearcă să stabilească elementele necesare pentru determinarea naționalității societăților comerciale, și le compară cu sistemul tradițional și acel al legiuitorului român.

După această expunere, evident necesară pentru introducerea în materie, găsim în al doilea capitol un documentat istoric al legislației române.

Tradiția necontestată a țării, formulată mai mult sau mai pu-

țin explicit în Regulamentul organic, în codurile Calimach, Caragea, în cel comercial din 1840 și în regulamentul din 6 Februarie 1868, ar putea fi cuprinsă, după d-l Cohen, în următoarele două propozițiuni :

a) Societățile și comercianții străini trebuiau să se înscrie în corporații, să plătească dări și să obțină aprobarea domnească atunci când societățile erau constituite în țară străină.

b) Societățile și comercianții străini nu puteau dobândi imobile rurale, în Moldova, și orice proprietate imobiliară în Muntenia, decât cu rezervele fixate de legi.

După codul comercial, modificat în 1900, de și doctrina și jurisprudența nu sunt totdeauna de acord, trei sunt condițiunile cerute pentru ca o societate să fie socotită română : 1) să fie constituită în țară, 2) să aibă sediul social în țară, și 3) obiectul principal al întreprinderii.

Sistemul codului comercial a fost însă înlăturat de legile speciale din timpul războiului relative la lichidarea întreprinderilor inimice, cari fixează cu totul alte principii pentru identificarea naționalității societăților, ca și de legislația postbelică prin care s'a pus sub controlul Statului bunurile destinate a deveni avuții naționale.

Istoricul sumar făcut de d-l Cohen, fără a îmbrățișa întregul conținut al unui subiect care nu se poate epuiza într'un singur capitol, reușește totuși să ne traseze în linii generale evoluția societăților în țara noastră.

Intr'o ordine înrudită de idei, autorul studiază condițiunile naționalității societăților comerciale atât din punctul de vedere al determinării stărei lor civile internaționale, cât și din acel al determinării naționalității în interiorul României.

În ce privește starea lor civilă internațională, pentru a avea naționalitatea română societățile trebuie să îndeplinească condițiunile mai sus expuse din sistemul codului de comerț.

Determinarea naționalității în interiorul României interesează capacitatea de achizițiune a societăților și pune în discuțiune articolul 122 cod. com., al cărui prim alineat nu ar fi, după părerea susținută de d-l Cohen, constituțional, de oarece ar contraveni art. 17 din Constituțiune.

În sfârșit, pentru a încheia prima parte a acestui studiu, autorul folosind învățămintele războiului și recunoscând că ordinea și siguranța publică sunt intim interesate în determinarea naționalității și autorizarea de funcționare a societăților comerciale, exprimă dorința, de lege ferenda, ca principiile înscrise în codul nostru comercial, să fie extinse și în provinciile-surori, prin lege și nu ca până acum printr'un simplu jurnal al consiliului de miniștri.

Partea a doua a studiului privește o altă față, nu mai puțin interesantă, a aceleiași probleme a societăților, anume votul plural și coexistența grupurilor de acționar în societățile anonime.

După ce trece în revistă diversele forme sub care se prezintă în practica de astăzi acțiunile societăților, autorul ne arată rolul acțiunilor cu vot plural în lupta economică internațională precum și indiscutabilul avantaj ce-l oferă deținătorilor de acțiuni de aceeași categorie o grupare statutar organizată.

Acest folos devine însă mult mai evident atunci când este vorba de deținătorii părților de profit și de titluri de obligațiuni cele două forme mai importante sub care se înfățișează obligațiunile sociale. Trebuie reținut, ca un pasagiu extrem de interesant, acela în care sunt expuse rolul părților de profit în economia actuală a societăților, abuzurile ce se comit în emiterarea lor, inovațiunile legiuitorului român, natura juridică a contractului și forma sub care se pot emite aceste titluri. Autorul se revelează drept un cunoscător perspicace al acestor chestiuni și observațiunile sale merită a reține interesul cititorului, ca unele care sunt fructul unei bogate experiențe.

Interesul grupării titularilor de părți de profit rezultă din studiul drepturilor special atașate de acest fel de acțiuni, drepturi cari sunt întotdeauna ținta unor periculoase atacuri din partea adunărilor generale. Observațiunile sugestive ale autorului în

această privință nu pot fi trecute cu vederea, chiar dacă ele ar conține un prea pronunțat sentiment de teamă în strigătul lor de alarmă contra ironiei adunărilor generale.

Trecând la a doua formă a obligațiunilor sociale, anume la titlurile de obligațiuni, autorul ne oferă o minuțioasă analiză a acestui nou aspect sub care s'a dezvoltat creditul modern. D-sa este cu drept cuvânt de părere că aceste titluri nu pot fi emise decât de societățile în comandită pe acțiuni și cele anonime, arătând că în legislația noastră nu poate fi primită părerea lui Vivante, care înțelege că se pot emite obligațiuni de orice persoană morală. Legiuitorul român, modificând în 1900 codul comercial, a simplificat condițiunile de emiteră a obligațiunilor, dar, observă autorul, a permis prin aceasta să se fraudeze mai întotdeauna legea și pe cale de consecință și publicul subscritor.

Desigur interesul grupării deținătorilor de obligațiuni nu are nevoie de demonstrațiune. Nu acelaș lucru însă se poate spune despre caracterul juridic al acestor grupări, al cărui studiu, — în strânsă legătură cu starea legislativă asupra persoanelor juridice — formează încă unul din capitolele cele mai importante ale monografiei d-lui Cohen.

Și aci întâlnim cu plăcere îmbinarea cercetărilor abstracte cu rezultatele experienței în materie, autorul culegând din practica sa profesională o sumă de interesante observațiuni de care trebuie să se țină seama într'o viitoare legiferare.

Contribuția adusă de d-l Cohen pe acest tărâm reprezintă un real câștig pentru literatura juridică română și pentru problema însăși, asupra căreia d-sa a îndreptat o privire plină de erudițiune și de rară pătrundere.

GRIGORE CONDURATU
Avocat

INALTA CURTE DE CAS. ȘI JUSTIȚIE S. I Audiența dela 12 Iunie 1925

Președinția d-lui EM. MICLESCU, Președinte
Banca Sîndic. Agricol Ilfov cu Ecaterina Soare, Z. Soare și a
Deelziunea No. 1562

Prescripțiune instantanee. Posesor de bună credință. Art. 1909 și 972 c. civ. Cesiune de creanță. Oposabilă debitorului numai după ce i-a fost notificată. Art. 1393 cod. civ. Divorț. Soț declarat vinovat prin hotărârea de despărțenie. Treimea din averea mobilă și imobilă a acestui soț transmisă asupra copiilor. De când se produce transmiterea averii mobiliare încorporale ? De când se produce transmiterea averii imobiliare ? Art. 285 cod. civ.

1. Potrivit art. 1909 cod. civ. lucrurile mobile se prescriu prin simpla promisiune, iar cel pus în posesiunea acestor lucruri este preferit și rămâne proprietar chiar când titlul său este cu dată posterioară, sub singura rezervă ca posesiunea să fie, conf. art. 972 cod. civ., de bună credință.

2. Cesionarul unei creanțe nu poate, conform art. 1393 cod. civ., să opue dreptul său unei a treia persoane, decât după ce a notificat cesiunea debitorului.

3. Potrivit art. 285 cod. civ., o treime din averea mobilă și imobilă a soțului declarat vinovat prin hotărârea de despărțenie trece asupra copiilor născuți din căsătoria desfăcută, și fiind vorba de proprietatea pe care o dobândesc dela lege copiii soțului contra căruia a fost pronunțat divorțul, această transmitere se produce, în ce privește averea mobilă din momentul transcrierii sentinței de divorț în registrele stării civile, — fie că este vorba de bunuri mobiliare corporale, fie încorporale (creanțe), — iar, în ce privește averea imobilă, din momentul transcrierii acelei sentințe în regis-

trele de mutațiuni imobiliare ale tribunalului respectiv.

Curtea,

Ascultând raportul d-lui consilier Gr. Ștefănescu ; pe recurența prin d-nii avocați C. Deciu și Cireșeanu ; pe intimăți prin d. avocat S. Rosental și pe d. procuror Bănescu, în concluziuni de respingerea recursului.

Deliberând,

Asupra recursului introdus de Banca Sindicatului Agricol Ilfov, contra sentinței Trib. Dolj, secț. III Nr. 79-924, (1) dată în procesul cu minorul Vlad Geblescu.

Asupra motivelor I, II și III de casare formulate astfel :

1) Violarea art. 972 c. civ. și a art. 1909 c. civ.

„Banca Sindicatului Agricol Ilfov Soc. anonimă, în calitate de cesionară a lui Vasile Geblescu asupra bonurilor de expropriere ce acest avea să primească dela Stat pentru moșia Ceratu jud. Dolj, notificând actul său de cesiune d-lui grefier al Tribunalului Dolj, deținătorul recepsei Casei de Depuneri, sub care erau consemnate acele bunuri, a dobândit legalmente posesiunea acestor lucruri mobiliare.

Notificarea titlului Băncii, d-lui grefier al Tribunalului Dolj S III-a a avut loc mai înainte ca minorul Vlad Geblescu să aducă la cunoștință sau să exercite vre-o luare în posesie asupra treimeii din menționatele bunuri de expropriere, ce i s'au atribuit prin sentința de divorț cu nr. 298-921 a Trib. Ilfov S. II-a c. c. astfel că în asemenea condițiuni instanțele de fond trebuie să acorde preferință Băncii Sindicatului Agricol Ilfov, asupra rentei de expropriere în întregime, fiindcă își apropiase posesiunea acelor bunuri mobiliare prin notificarea ce făcuse, conform art. 972 c. c. și era la adăpostul ori căror pretențiuni din partea minorului Vlad Geblescu prin justa aplicare a art. 1909 codul civil ;

Numai prin înfrângerea și violarea acestor texte de lege a putut instanțele de fond acorda preferința minorului de a primi treimea din bonurile de expropriere în prejudiciul drepturilor Băncii Sindicatului Agricol Ilfov.

II) Violarea art. 1393 c. c. și a principiilor cari guvernează materia strămutării proprietății bunurilor corporale :

În speță transmitându-se în favoarea minorului un drept de proprietate asupra unor bunuri corporale, această transmisiune este supusă condițiilor și formelor prevăzute de art. 1393 c. c. de sub capitolul „Despre strămutarea creanțelor și altor bunuri corporale“.

Instanțele de fond argumentează greșit când susțin că ceea ce s'a transmis minorului este un drept de proprietate transferat de lege, iar nu un drept de creanță și, prin urmare, nu este locul a se aplica disp. art. 1393 c. c. cu formalitățile cerute de acest text.

Evident că se transmite un drept de proprietate care, între părți, în speță între părintele vinovat și minor, nu este supus nici unei formalități, transmisiunea operându-se ex lege ; în ceea ce privește însă opozabilitatea acestei transmisiuni față de terți, trebuie să ne preocupăm ce fel de categorie de bunuri se transmit. Dacă este vorba de bunuri mobiliare corporale, posesiunea materială face opozabilă *erga omnes* transmiterea ; pentru bunuri imobiliare transcrierea titlului pune la adăpost pe dobânditor și, în sfârșit, pentru averea mobilă incorporală la același rezultat se va ajunge prin posesiunea titlului, când titlul se confundă cu obiectul transmis, sau prin notificarea titlului celui care are posesiunea valorilor transmise.

Acestea sunt formalitățile legale de transmisiune ale proprietății față de terți, organizate de codul civil.

În speță transformându-se în folosul minorului Vlad Geblescu un drept de proprietate, în primul rând, asupra unor lucrări incorporale și, în al doilea rând, asupra unei creanțe în contra Statului ; prețul de expropriere al moșiei Ceratu Jud. Dolj, minorul trebuia să-și apropie posesiunea cu efectul opozabilității față de terți ; prin notificarea titlului său, în speță sentința Trib. Ilfov s. II-a c. c. cu nr. 299-921, d. grefier al Tribunalului Dolj Secția III-a, delegatul Statului cu conservarea rentei care reprezintă prețul exproprierei ;

Omitându-se această formalitate de către reprezentantul minorului, el nu mai poate opune terților dreptul său, terți cari au dobândit proprietatea și posesiunea valorilor mobiliare incorporale prin notificarea titlului său cu un moment mai de vreme.

III) Violarea și greșita interpretare a art. 285 c. c.

Instanța de fond stabilește că art. 285 c. c. nu pretinde reprezentanților minorului vre-o aducere la cunoștință în mod public a dreptului său, în afară de transcrierea sentinței de divorț la Oficerul Stărei Civile, eveniment dela care averea mobilă intră în patrimoniul minorului, fără nici o altă formalitate ;

Este exact acest lucru numai în ceea ce privește transmiterea de proprietate între părintele vinovat și minor, și din punctul acesta de vedere art. 285 c. c. consacră principiile generale.

Din citirea acestui text, se vede că legiuitorul s'a preocupat numai de 2 categorii de bunuri : mobiliare corporale și bunuri imobiliare, omitând să statueze și asupra transmisiunii bunurilor incorporale sau creanțelor ;

Interpretarea logică și conform cu principiile de drept este că pentru aceste bunuri ne vom referi la dispozițiunile dreptului comun, fiindcă art. 285 nu a derogat în mod expres, cu atât mai mult cu atât în ipotezele pe cari le-a avut în vedere când a statuat, a consacrat principiile dreptului comun cu privire la transmiterea proprietății fără nici o modificare ;

Dacă am urma raționamentul instanței de fond, am ajunge la concluzia că prin textul de mai sus s'ar consacra existența drepturilor oculte, idee pe care orice legislație modernă o respinge ;

Astfel că instanța de fond, numai prin violarea acestui text, prin greșită interpretare și prin exces de putere, a putut atribui legiuitorului intențiunea că a derogat dela modul general de transmisiune a proprietății bunurilor corporale și a creanțelor“.

Având în vedere că din sentința atacată rezultă că pentru exproprierea moșiei Ceratu (Dolj), proprietatea Adinei, Floricăi și Vasile Geblescu, s'a consemnat de Stat titluri de rentă în valoare de 4.410.200 lei, iar în numerar suma de lei 55.130.

Că din aceste sume, rentă și numerar, s'au atribuit două treimi minorelor Adina și Florica Geblescu, fără nici o contestațiune din partea cuiva ;

Că, însă, asupra treimeii cuvenite lui Vasile Geblescu au pretins drepturi : 1) Minorul Vlad Geblescu ; 2) Banca Sindicatului Agricol Ilfov ; 3) Banca Marmorosch, Blank și 4) Banca Olteniei din Craiova.

Că prin ordonanța prezidențială Nr. 170 din 20 Decembrie 1923, pentru partea cuvenită lui Vasile Geblescu s'au atribuit :

1) Minorului Vlad Geblescu, rentă în valoare de 490.002 lei și suma de 6.125 lei în numerar ;

2) Băncii Sindicatului Agricol Ilfov, rentă în valoare de 980.046 lei și suma de 12.253 lei numerar, în calitate de creditoare cesionară a lui Vasile Geblescu, nemai rămânând nici o sumă pentru acoperirea celorlalți creditori : Banca Marmorosch-Blank și Banca Olteniei ;

Că, făcându-se apel atât de Banca Sindicatului Agricol Ilfov cât și de celelalte două Bănci, Tribunalul Dolj, secția III-a prin sentința Nr. 70 din 1 Aprilie 1924, a respins apelul Băncilor Marmoro-

1) A se vedea publicată în *Curierul judiciar* din 1924, No. 28, pag. 441 cu Nota D. Alexandresco.

rosch-Blank și Olteniei Craiova și a admis în parte pe cel al Băncii Sindicatului Agricol Ilfov, dar numai în ce privește uzufructul rentei atribuite minorului Vlad, hotărând ca cupoanele aferente a celei rente să se încaseze de Banca Sindicatului Agricol Ilfov, — minorul fiind numai năd proprietar asupra acelei rente de Stat.

Având în vedere că Tribunalul a atribuit minorului Vlad, renta de 490.000 lei și 6.125 lei numerar, pe temeiul sentinței de divorț Nr. 298 din 26 Decembrie 1921 — pronunțată în contra lui Vasile Geblescu, — și prin care s'a recunoscut minorului Vlad dreptul de o treime în proprietate din averea tatălui său Vasile Geblescu, conform art. 285 cod. civ., avere compusă din sumele de bani ce-i vor reveni din exproprierea moșiilor Corzu jud. Mehedintși și Ceratu din jud. Dolj, — sentință care s'a transcris la Oficerul Stărei Civile la 24 Februarie 1922.

Că, la 19 Iunie 1922, — deci după transcrierea sentinței de divorț, Vasile Geblescu a cedat Băncii Sindicatului Agricol Ilfov întreaga rentă ce i-se cuvenea din exproprierea moșiilor Corzu (Mehedintși) și Ceratu (Dolj).

Că prin motivul I, de casare, Banca Sindicatului Agricol Ilfov, susține că s'a violat art. 972 și 1909 c. c. de oarece modificând cesiunea grefierului tribunalului, care deținea titlurile și banii proveniți din expropriere, zisa Bancă a dobândit legalmente posesiunea acestor lucruri mobile, care, urmând să rămână în posesiunea sa, chiar dacă titlul n'ar fi anterior aceluia dobândit de minorul Vlad; iar prin motivele II și III susține, că s'a violat art. 1393 c. c. care, pentru strămutarea drepturilor incorporeale, prevede anume formalități, — spre a fi opozabile celor de al treilea și care, în speță, nu au fost îndeplinite de către minor;

Că, în fine, s'a violat și art. 285 c. civ. deoarece, deși acest text nu impune minorilor aducerea la cunoștință în mod public a drepturilor lor născute astfel din divorțul părinților săi, — în afară de transcrierea sentinței Oficerului Stărei Civile, — însă acest lucru ar fi exact numai în ceea ce privește transmiterea de proprietate dela părintele, vinovat de a fi rupt viața conjugală, către copiii săi minori; că din citirea aceluia text reiese, că legiuitorul nici nu s'a preocupat de transmisiunea bunurilor incorporeale sau a creanțelor;

Considerând că este exact, în drept, că lucrurile mobile se prescriu prin simpla posesiune (art. 1909) și că persoana pusă în posesiunea acestor lucruri este preferită și rămâne proprietară, chiar când titlul său este cu dată posterioară, sub singura rezervă ca posesiunea să fie de bună credință (art. 972); Că, de asemenea, este exact principiul după care cesionarul unei creanțe nu poate opune dreptul său unei a treia persoane, decât după ce a notificat cesiunea debitorului (art. 1393); că, însă, în speță, este vorba de proprietatea pe care o dobândește dela lege copiii soțului contra căruia a fost pronunțat divorțul; Că, conform art. 285 c. civ. o treime din averea soțului declarat vinovat prin hotărârea de despărțenie trece asupra copiilor născuți din căsătoria desfăcută, și că această transmisiune se produce din momentul transcrierii sentinței în registrele stărei civile în ce privește averea mobilă, — și a transcrierii în registrele de mutațiuni în ce privește averea nemiscătoare;

Că, în cazul de față, hotărârea de divorț intervenind după expropriere, dreptul copiilor era de o treime din această rentă, avere mobilă, deci dispensată de orice formalitate alta decât transcrierea sentinței în registrele stărei civile, efectuată în Februarie 1922, sentință în care drepturile minorului asupra treimeii din sumele de bani ce se vor cuveni părintelui din expropriere sunt anume specificate.

Că întrucât transmisiunea acestei averi mobile dela părinte la minor s'a produs prin efectul legii, înainte ca Vasile Geblescu tatăl să fi concesionat Băncii Sindicatului Agricol Ilfov drepturile sale la renta provenită din exproprierea moșiei Cerat, (Dolj) este cert că această avere esând din patrimoniul lui Vasile Geblescu, el n'a mai putut dispune de ea spre a o cesiona în întregime acelei Băncii.

Că, dar, modificarea cesiunii făcute de Bancă către grefierul tribunalului nu are valoare decât pentru cele 2/3, de care mai putea dispune Vasile Geblescu, la data când a făcut cesiunea —, așa că, cu drept cuvânt, Tribunalul a respins apelul Băncii Sindicatului Agricol Ilfov care pretindea să i se atribue, în calitate de cesionară, întreaga porțiune de rentă cuvenită lui Vasile Geblescu din exproprierea moșiei Cerat, porțiune redusă cu o treime prin efectul transcrierii sentinței de despărțenie.

Așa că toate trei motivele de casare nefiind întemeiate recursul urmează a fi respins.

Pentru aceste motive, Curtea, respinge recursul etc.

NOTA. Art. 285 din Codul civil, atât prin caracterul exorbitant al inovațiunii introduse de legiuitorul din 1906 cât și prin laconismul dispozițiunii ce cuprinde, a dat naștere la controversă în doctrină și la soluțiuni variate în jurisprudență, în privința caracterului juridic ce trebuie atribuit transmisiunii de proprietate care se operează în cas de divorț pentru cauză determinată, în favoarea copiilor născuți din căsătoria desfăcută prin divorț. Această mutațiune de proprietate care poartă asupra unei treimi din averea soțului declarat vinovat prin hotărârea de despărțenie, având loc în virtutea legii și deci în mod forțat ar putea oare să fie asimilată cu o liberalitate și, ca atare, să fie raportabilă la succesiunea soțului vinovat, sau reductibilă pentru a complecta rezerva copiilor acestuia dintr'o altă căsătorie?

Intr'o notă publicată în *Pandectele Române*, caetul 5, anul 1922, pag. 135 și urm. la o decizie a curței de apel din Craiova II din 8 Dec. 1920, am susținut că din punctul de vedere al concepțiunii clasice și tradiționale care este la baza codului nostru civil o atare asimilare nu'i admisibilă, fiindcă nu'i suficient ca o atribuțiune de proprietate sau o transmisiune de drepturi să aibă loc în favoarea unei persoane fără o contra prestațiune din partea acesteia, pentru ca ipso facto, acea transmisiune să prezinte caracterul unei donațiuni, a unui act de liberalitate; mai trebuie ca ea să rezulte din manifestațiunea liberă de voință a părților inte-

resate, făcută cu scopul de a produce anume acest efect.

Inalta Curte prin decizia No. 1138 din 27 Decembrie 1921 respingând recursul făcut în contra deciziei Curții din Craiova, a confirmat acest mod de a vedea.

Cu ocaziunea litigiului rezolvat prin decizia ce adnotăm, instanța supremă a fost chemată din nou să se ocupe de interpretarea ce trebuie dată art. 285, însă dintr'un alt punct de vedere. Chestiunea dedusă în judecată era de a se ști în ce mod transmisiunea legală a averii mobile incorporale dela soțul declarat vinovat la copilul rezultat din căsătorie, devine opozabilă terților. În speță, în momentul transcrierii sentinței de divorț, averea soțului declarat vinovat se compunea din numerar și rentă de expropriere; această rentă, în urma transcrierii sentinței de divorț, a fost cedată de soț, Băncii recurente, care a notificat cesiunea grefierului Tribunalului, considerat ca detentor al titlurilor de rentă. Ivindu-se conflict între copil, care pretindea un drept exclusiv la o treime din rentă, pe temeiul art. 285 c. civ. și între Bancă, care invoca titlul de cesionară a întregii rente, pe baza cesiunii notificate în regulă, instanțele de fond au consfințit dreptul minorului la treime, iar Inalta Curte a confirmat soluțiunea dată de Tribunal.

Prin aliniatul introdus în art. 285 cod. civ., legiuitorul din 1906, face, în ce privește transmisiunea treimeii dela soțul vinovat la copii, o distincțiune bazată pe natura bunurilor din care se compune acea treime. În cazul când e vorba de lucruri mobile mutațiunea de proprietate are loc din momentul transcrierii sentinței de divorț. În ce privește însă imobilele, transmisiunea se operează numai din momentul transcrierii în registrele de mutațiuni.

Înțeles-a oare legiuitorul prin dispozițiunea care a formulat-o, să reglementeze modul de transmisiune al averii mobile numai în raporturile dintre părțile interesate, adică soțul vinovat și copiii cari au dreptul la treime, astfel încât față de cei de al treilea, pentru ca mutațiunea de proprietate să le fie opozabilă, ar trebui îndeplinite formalitățile prescise de dreptul comun în această materie? Sau, din contra, trebuie să admitem că legiuitorul a vrut să deroge dela regimul de drept comun și a instituit formalitatea transcrierii sentinței de divorț ca singura măsură necesară și suficientă pentru a opera transmisiunea *erga omnes*, oricare ar fi natura bunurilor mobile, fie că e vorba de lucruri corporale, sau de elemente corporale?

Inalta Curte prin decizia de mai sus s'a pronunțat în acest din urmă sens. Recunoaștem că din punctul de vedere al unei interpretări strict literale a textului în discuțiune, soluțiunea dată este întemeiată.

În adevăr pe de o parte prin întrebuițarea expresiunii generale „averea mobilă“ în antitesă cu „imobile“, se poate susține cu drept cuvânt că legiuitorul a înțeles să înglobeze toate bunurile mobile oricare ar fi natura lor; pe de altă parte reglementând în acelaș aliniat transcrierea sentinței de divorț în ce privește transmisiunea averii mobile și transcrierea în registrele de mutațiuni pentru imobile, legiuitorul și-a manifestat intențiunea de a considera ca echivalente aceste două formalități din punctul de vedere al eficacității lor; prin urmare după cum formalitatea transcrierii în registre este necesară și suficientă pentru opozabilitatea față de terți a unei transmisiuni imobiliare, tot așa formalitatea transcrierii sentinței de divorț ar fi necesară și suficientă pentru opozabilitatea unei transmisiuni mobiliare. De altmintrelea dacă legiuitorul ar fi înțeles că pentru opozabilitatea transmisiunii mobiliare, ar fi necesară îndeplinirea formalităților de drept comun, ar fi fost logic ca să ia în acelaș timp măsurile convenite pentru a asigura îndeplinirea acestei formalități, măsuri analoage cu cele prevăzute în art. 285 pentru a asigura transcrierea în registrele de mutațiuni. În adevăr legiuitorul a dispus ca transcrierea să se facă din oficiu după cererea procurorului care are dreptul să întinză cererea de transcriere și asupra imobilelor care ar fi fost omise în cererea de divorț; când e vorba de avere mobilă legea nu dispune nimic în ce privește îndeplinirea formalității notificărei, spre pildă. Legiuitorul nu prevede decât formalitatea transcrierii sentinței de divorț, a cărei îndeplinire este asigurată prin interesul personal al soțului care a obținut divorțul.

Dacă examinăm soluțiunea dată de Inalta Curte, din punctul de vedere al interesului terților și al siguranței transacțiilor, este incontestabil că ea lasă de dorit.

Există o tendință din ce în ce mai accentuată atât în doctrină cât și în jurisprudență de a înlătura o soluție nedreaptă, la care se ajunge prin o aplicare rigidă a legii, adaptând dispozițiunile legale împrejurărilor noi care se ivesc în viața socială prin o interpretare mai flexibilă care să aibă mai mult în vedere spiritul legii decât litera textului.

Or, o necesitate primordială și fundamentală a vieții sociale moderne, consistă în siguranța relațiilor juridice, care devin din ce în ce mai numeroase, complexe și variate.

Ținând seama de aceste considerațiuni, nu este oare mai firesc și mai logic să interpretăm dispoziția art. 285 în cadrul principiilor generale care guvernează publicitatea actelor juridice decât să-i atribuim caracterul excepțional al unei dispozițiuni derogatorii dela dreptul comun?

Nu suntem oare îndreptățiți să dăm o asemenea

interpretare față cu împrejurarea că nici din expunerea de motive, nici din debaterile parlamentare care au avut loc cu ocaziunea votării articolului 285, nu rezultă intențiunea legiuitorului de a consfinți în această materie, o derogățione atât de gravă ?

Din faptul întâmplător că legiuitorul cuprinde în aceiași frasă, transcrierea sentinței de divorț și transcrierea în registrele de mutațiuni, nu se poate deduce în mod necesar că ar fi considerat aceste două formalități ca echivalente față de terți și prin urmare nu pe temeiul unei asemenea presumpțiuni s'ar putea admite existența unei dispozițiuni derogatorii.

A restrânge aplicațiunea art. 285 cod. civ. în ce privește transcrierea sentinței de divorț numai la transmisiunea de proprietate mobilă între părțile vinovat și copiii rezultați din căsătorie și în consecință a complecta textul citat cu dispozițiunile dreptului comun pentru a face transmisiunea oposableă terților, constituie o interpretare de coordonare a dispozițiunilor legale, care se impune dacă avem în vedere siguranța relațiunilor juridice, adică interesul general. În adevăr, soluțiunea consfințită de Inalta Curte duce la rezultatul că operațiunile de cesiuni de drepturi mobiliare sau de constituire în gaj a unor asemenea drepturi să nu se poată face decât cu mari riscuri pentru terți de bună credință.

Terțiul înainte de a consimți la o asemenea operațiune, va trebui nu numai să ia relațiuni dela debitorul creanței pentru a ști dacă creanța a fost cedată sau amanetată, dar va trebui să mai facă investigațiuni pe la toate oficiile de stare civilă pentru a vedea dacă nu cumva cel ce propune cesiunea sau constituirea în gaj, a fost căsătorit și este divorțat, dacă are sau nu copii și dacă divorțul s'a pronunțat în defavoarea lui ! Necesitatea unor asemenea cercetări echivalează cu desființarea în fapt a acestor acte juridice spre marea pagubă a vieții economice.

ALEX. CERBAN

Profesor la Facultatea de Drept din București

INALTA CURTE DE CAS. ȘI JUSTIȚIE, S. I

Audiența dela 29 Aprilie 1925

Președinția d-lui EM. MICLESCU, Președinte

Jana Goldenthal cu T. Holban și alții

Decizia No. 1060

Legea agrară. Distribuiri de rentă. Dobânzile creanțelor ipotecare. Se achită cu cupoanele rentei, dela data consemnării ei. Art. 76, alin. 3 legea agrară.

Potrivit art. 76 alin. 3 partea finală legea agrară, dobânzile datorite pentru creanțele ipotecare, după ce au fost reduse la 6 la sută cu începere dela 15 Decembrie 1918, se achită creditorilor ipotecari tot în rentă, însă numai cele datorite până la ziua consemnării rentei.

De aici urmează că, cu începere dela data consemnării rentei, creditorii au dreptul a fi achitați, drept procent pentru renta ce li s'a atribuit, cu cupoanele aferente ei și prin urmare în speță în mod greșit Tribunalul a atribuit proprietarului cupoanele după consemnarea rentei.

Curtea,

Ascultând cetirea raportului făcut în cauză de d-l Consilier S. Tipei pe d-l av. S. Goldenthal în dezvoltarea motivelor de casare, în lipsa intimărilor și

Deliberând,

Asupra recursului făcut de Jeana Goldenthal, cu autorizația soțului său S. Goldenthal, contra sentinței Nr. 264-1924 al Trib. Dorohoi, dată în proces cu moștenitorii def. Aglaia Holban, pentru distribuiri de rentă.

Văzând I motiv de casare, astfel formulat :

„I. Greșita aplicare a art. 76 din legea agrară.

Legiuitorul prin suscitatul articol a dispus reducerea procentelor convenționale la 6 la sută pe an cu începere din Decembrie, 1918, până la consemnarea rentei dela care dată, renta care se dă ca plată creditorului ipotecar, poartă cupoane cari reprezintă procentele datorite.

Tribunalul prin o greșită aplicare a acestei dispoziții, calculează procentele până la 1 Mai 1924, deși renta poartă cupoane dela 1 Mai 1922, și dă debitorilor cupoanele dela 1 Mai 1922 până la 1 Noembrie 1923, inclusiv, cu alte cuvinte, tribunalul dispune de cupoanele cari reprezintă valoarea reală a procentelor și inlocuiește plata procentelor dela consemnarea rentei tot cu titluri de rentă cari reprezintă mai puțin de jumătate din suma datorită dela consemnarea rentei“

Având în vedere că, prin sentința supusă prezentului recurs, Tribunalul, procedând, în apel, la repartizarea între creditorii ipotecari și privilegiati a rentei depusă de Stat pentru exproprierea moșiei Ichimeni-Pisoschi din jud. Dorohoi, proprietatea moștenitorilor def. Aglaia Holban, stabilește și hotărăște în ce privește pe creditoarea recurentă Jeana Goldenthal.

Că, capitalul prevăzut în actul său de ipotecă autent. la Nr. 118-1912 Trib. Dorohoi, este de 85000 lei, că, procentele convenționale de 7 jum. dela 15 Iulie 1915—15 Decembrie 1918, plus 700 lei, rămași neachitați se urcă la 22.481 lei ; că, procentele de 6 la sută dela această din urmă dată și până la Mai 1924, se urcă la 27.625 lei, astfel că toate aceste sume, împreună cu 6.700 lei cheltueli de urmărire, ridică creanța ipotecară a numitei la suma de lei 141.800 lei, care trebuie achitată în rentă.

Că întrucât renta depusă nu acoperă însă totalul creanțelor ipotecare și privilegiate ce grevează moșia, creditoarea recurentă, în urma proporțiunii făcute, are de primit 78.900 lei în rentă, iar restul creanței sale trece asupra jumătății din moșie rămasă proprietarilor și anume în proporția arătată în sentință ;

Având în vedere că, cu privire la renta atribuită creditorilor deci și recurentei, — Tribunalul dispune ca să li se libereze cu couponul de 1 Mai 1924, iar cupoanele de Mai și Noembrie 1922—Mai și Noembrie 1923 dela întreaga sumă să se libereze proprietarilor, obligându-i însă la achitarea în numerar a creanței de 4.480 ce Statul o are asupra moșiei.

Considerând că potrivit art. 76 alin. 3 partea finală din legea agrară, dobânzile datorate pentru

creanțele ipotecare, după ce au fost reduse la 6 la sută cu începere dela 15 Decembrie 1918, se achită creditorilor ipotecari tot în rentă, însă numai cele datorite până la ziua consemnării rentei, de unde urmează că, cu începere dela această dată creditorii ipotecari au dreptul a fi achitați drept procente pentru renta ce li s'a atribuit, cu cupoanele aferente ei ;

Că, deși în speță, după cum rezultă din cuprinsul sentinței Tribunalului, renta în discuțiune poartă cuponul cu începere dela 1 Mai 1922, deci a fost consemnată dela această dată, totuși Tribunalul însușează în creanța ipotecară a recurenței și procentele dela această dată și până la 1 Mai 1924, dispunând achitarea lor în rentă, iar cupoanele le atribuie proprietarilor, deși cu începere dela 1 Mai 1922 urma a se da recurenței ca procente, cupoanele părții proporționale din renta ce i s'a atribuit.

Că această soluțiune a Tribunalului fiind dată cu greșită aplicare a art. 76 din legea agrară, motivul de casare prin care se invoacă greșita lui aplicare și exces de putere, devine fondat și recursul urmează a se admite.

Având în vedere că, partea a renunțat la motivul II de casare ;

Pentru aceste motive, Curtea, admite recursul,

NOTA. Interpretarea dată prin deciziunea Inaltei Curți, în sensul că dreptul creditorilor ipotecari de a fi achitați în rentă pentru procentele creanței lor, subsistă numai până în momentul depunerii rentei de către Stat, și că dela această dată ei nu au alt drept decât a încasa cupoanele titlurilor de rentă, nu face nici o îndoială.

În speță, Statul depusese renta la 1 Mai 1922. Ar fi urmat, deci, potrivit textului art. 76, alin. III legea agrară, ca dobânzile datorite creditorului ipotecar să fie achitate în rentă numai până la data consemnării. Din momentul ce renta a fost consemnată, debitorul nu mai datorește nici o dobândă.

Această regulă statornicită de art. 76 legea agrară este o reproducere a art. 581 pr. civ., potrivit căruia dobânzile creanțelor ce există asupra imobilului urmărit nu mai sunt în sarcina debitorului, din momentul depunerii prețului și că, din acel moment, dreptul creditorului se mărginește numai la dobânda ce plătește Cassa de Depuneri.

Prin consemnarea rentei, ca și prin depunerea prețului, drepturile creditorilor ipotecari sunt lichidate ; suma sau titlurile de rentă stau la dispozițiunea lor, astfel încât nu este logic ca debitorul să mai plătească dobândă, pentru o creanță ce a fost realizată.

Din moment ce renta a fost consemnată, creditorul devine proprietarul ei.

Consemnarea stinge vechiul raport de creanță dintre proprietarul expropriat și creditorul ipotecar.

Stingerea creanței aduce, pe cale de consecință, și stingerea dreptului accesoriu de a percepe fructele civile ale creanței, care sunt dobânzile.

Creditorul nu mai percepe deci, dobânzile creanței, ci venitul ce produce, în condițiunile legii, capitalul pus la dispozițiunea sa.

Față de aceste principii, Tribunalul, în mod eronat, a dispus ca, și posterior depunerii rentei de către Stat, dobânzile creditorului ipotecar să fie achitate tot în rentă.

După data de 1 Mai 1922, când renta a fost consemnată de Stat, nu mai putea fi vorba de dobânzi, datorite creditorului de către debitor, ci numai de dreptul creditorului de a percepe valoarea cupoanelor unor titluri, destinate după dispozițiunile legii agrare, să înlocuiască capitalul numerar, împrumutat debitorului expropriat.

Numai în caz când dobânzile creanței ipotecare, socotite până la consemnarea rentei, nu s'ar putea acoperi integral din rentă, restul rămas neachitat subsistă ca o creanță ipotecară asupra porțiunii neexpropriate și beneficiază de același rang ipotecar, împreună cu dobânzile, datorite pe cei trei ani următori închiderei tabloului de ordine.

După trecerea acestor trei ani, creditorul va trebui să ia o inscripțiune specială, conform art. 1785 cod. civ., spre a menține și pentru dobânzile următoare, acelaș rang ca și inscripțiunea capitalului.

Dobânda acestui rest de creanță ipotecară, ce subsistă după înciderea tabloului, nu mai poate fi cea de 6 la sută, stabilită de art. 76 legea agrară.

Posterior închiderei tabloului de ordine, condițiunile convențiunii ipotecare își reiau imperiul lor, astfel încât debitorul va plăti dobânzile stipulate în contractul original.

Am arătat, cu altă ocaziune, că socotim dispozițiunile art. 76 legea agrară, relative la reducerea dobânzilor ipotecare la 6 la sută, ca fiind neconstituționale. (Vezi pentru amănunte. *Plata prețului exproprierei, Curierul Judiciar*, 7-1923, p. 101—102).

Dispozițiunea, prin care se reduce dobânzile, având un caracter excepțional, nu poate fi întinsă pe cale de analogie, ea rămânând a fi exclusiv aplicată numai pentru dobânzile datorite la creanța ipotecară ce se achită în rentă.

În privința stabilirii punctului de plecare a celor trei ani pentru care dobânzile beneficiază de acelaș rang cu capitalul există controversă în doctrină.

Intr'un sistem, se susține că termenul de trei ani curge din momentul când procentele au încetat de a fi plătite, iar nu dela data inscripțiunii ipotecei. Potrivit acestui sistem, creditorul ipotecar nu este, deci, obligat a lua o nouă inscripțiune, pentru garantarea rangului dobânzilor, decât atunci când debitorul va încetă plata lor, adică dela data ultimei scadente la care debitorul nu a achitat dobânda.

Este dela sine înțeles că, inscripțiunea pentru

garantarea rangului dobânzilor nu va avea rang decât din ziua când a fost luată și cu condițiunea ca procentele să nu fi fost prescrise conform art. 1907 cod. civ. (Vezi Alexandresco, X, p. 638).

Intr'un al doilea sistem, susținut de Matei Cantacuzino, se spune că cei trei ani pentru care creditorul beneficiază în privința dobânzilor de un rang egal cu capitalul sunt ultimii trei ani, socotiți, retroactiv, din momentul când s'a realizat creanța ipotecară, adică din momentul când s'a transcris ordonanța de adjudecare, iar în caz de vânzare voluntară, din ziua notificării făcute de noul proprietar, conform art. 1804 și 1805 cod. civ., în scopul de a purga imobilul. (Vezi Matei Cantacuzino, *Elementele Dreptului Civil*, p. 588; In acelaș sens: Planiol, II, Nr. 2968; Cas. fr. 7 Aprilie 1880, Dalloz, 1880, I, p. 209, Thézard, *Du Nantissement, des Privilèges et Hypothèques*, Nr. 148).

Preferăm sistemul susținut de Alexandresco, de oarece obligațiunea inscripțiunei procentelor, conform art. 1785 cod. civ., constituie un mijloc de publicitate, în scopul de a vesti pe terți asupra valorii exacte pentru care este luată inscripțiunea ipotecară. Această inscripțiune este o condițiune și un element al specializării ipotecei.

În afară de aceasta, art. 1785, în partea ultimă, arată că inscripțiunea pentru procente se ia după expirarea celor trei ani.

Inscripțiunea pentru rangul dobânzilor poate fi luată de creditor singur, fără concursul debitorului, de oarece ea nu constituie un drept și un raport contractual nou, ci o simplă măsură de conservare și o procedură de publicitate, pentru ca ipoteca să fie specializată față de terțele persoane.

Operațiunea, reînnoirea inscripțiunei pentru dobânzi, trebuie făcută chiar și în timpul urmăririi imobilului.

Numai, după eșirea imobilului din patrimoniul debitorului, reînnoirea inscripțiunei pentru dobânzi nu mai este trebuitoare.

După ce debitorul a fost expropriat, prin efectul execuțiunei silite, dreptul creditorului ipotecar a suferit o schimbare fundamentală, continuând să subsiste numai asupra prețului, iar nu și asupra imobilului care a trecut purgat în patrimoniul achizitorului. (Planiol, II, Nr. 2968-2969; Alexandresco, X, p. 633 și 643; *Baudry Nantissement et hypothèques*, III, Nr. 1737; Dalloz, *Nouveau code civil annoté*, IV, art. 2151, Nr. 208, cas. fr., 12 Iunie 1876. Dalloz, 1877, I, p. 352; Trib. Rennes, 5 Aprilie 1897, *Dalloz*, 1899, II, p. 281).

Este nulă orice clauză prin care părțile ar conveni ca dobânzile să aibă acelaș rang cu capitalul, chiar peste trei ani, fără o nouă inscripțiune. (Alexandresco, X, p. 639 și trimiterile).

TRAIAN ALEXANDRESCU

Avocat

Directorul Contenciosului Băncii Generale a Țării Românești

CURTEA DE APEL CONSTANȚA

Audiența dela 9 Martie 1925

Președinția d-lui AL. ANASTASIU, Președinte

Dr. Aurel Auerbach cu Banca Românească

Deciziunea comercială No. 18

Excepțiuni privitoare la forma cambiilor. Dacă se pot propune în apel. Respingere. Art. 349 c. com.

Când un debitor contra căruia s'a intentat o acțiune cambială nu se prezintă la prima instanță spre a se apăra, deși a fost legal citat, însă face apel și în apel cere să i se admită dovada cu martori pentru a se stabili că cambiile pe cari reclamantul își sprijină acțiunea sa au fost emise în alb și că în urmă au fost complotate de reclamant, — cererea sa formează o excepțiune privitoare la forma titlului și ca atare nu se mai poate prevala de ea de oarece nu a invocat-o la prima înfățișare a procesului, potrivit art. 349 c. com.

Curtea,

Asupra apelului făcut de Dr. Aurel Auerbach din Constanța, contra sentinței comerciale Nr. 95-1924 a Tribunalului Constanța, secția II, prin care a fost obligat în mod solidar cu M. Auerbach, să plătească Băncii Românești suma de două sute mii lei cu procente legale dela 1 Octombrie 1924 până la achitare plus șase sute mii lei cheltueli de judecată, pe temeiul a două cambii protestate.

Având în vedere că apelantul a cerut la Curte să administreze dovada cu martori, pentru a stabili că cambiile pe cari își sprijină reclamanta acțiunea sa, au fost emise în alb și că în urmă au fost complotate de numita Bancă.

Având în vedere însă că legiuitorul prin art. 349 cod. com., în interesul creditului și a circulațiunei normale a cambiilor, a restrâns mijloacele de apărare ce poate opune debitorul într'o acțiune cambială;

Că în acest scop art. 349, pe de o parte limitează excepțiunile ce se pot opune într'o acțiune cambială, iar pe de altă parte parte obligă pe debitor să propună acele excepțiuni la prima înfățișare.

Având în vedere că excepția invocată de apelant, în speță, fiind privitoare la forma titlului, ea trebuia să fie propusă la prima înfățișare a procesului, care a avut loc la tribunal, unde apelantul a fost citat în mod legal, însă nu s'a prezentat la acea înfățișare spre a opune vreo excepție.

Că astfel fiind și întrucât se constată că apelantul nu a invocat această excepțiune la prima înfățișare a procesului, dânsul nu se mai poate prevala astăzi de această excepție, așa că proba cerută devine inutilă și lipsită de interes.

Considerând că apelantul ne mai invocând nici un alt mijloc de apărare în contra acțiunei cambiale intentată contra sa de Banca Românească, urmează a se respinge apelul ca nefondat.

Statuând și asupra cheltuelilor de judecată, Curtea apreciind le fixează la suma de două mii lei conform art. 140 și 146 procedura civilă.

Pentru aceste motive redactate de d. consilier R. C. Benișache, respinge etc.

(ss) Al. Anastasiu, Al. Theodorescu, Gr. Teodorescu, R. C. Benișache.

A apărut în editura S. A. „Curierul Judiciar“, volumul II de drept Comercial FALIMENTUL, de d. C. A. Stoianovici, doctor în drept dela Paris. Prețul 150 lei.

TRIBUNALUL ILFOV, SECȚIA I Civ. Corecț.

Audiența dela 20 Ianuarie 1925

Președinția d-lui AL. STÂRCEA, Președinte

Int. General de rezervă G. Ursachy cu Minist. de Finanțe

Sentința civilă No. 86

Cumul de funcțiuni. Legea măsurilor excepționale relativă la funcțiuni publice din 11 Ianuarie 1917. Art. 1, 2 și 9. Legea măsurilor excepționale din 5 Aprilie 1916. Art. 18 al. 8.

Pensionarul chemat să îndeplinească o funcțiune sau însărcinare publică avea dreptul, potrivit art. 1 din legea măsurilor excepționale din 11 Ianuarie 1917, să cumuleze pensiunea cu retribuțiunea funcțiunii pe care era chemat să o îndeplinească temporar; el nu mai putea avea același drept când, în loc să fie chemat să îndeplinească temporar o funcțiune publică, era mobilizat, în acest caz drepturile sale ne mai fiind reglementate de legea măsurilor excepționale relativă la funcțiuni din 11 Ianuarie 1917, ci de art. 18 al. 8 din legea măsurilor excepționale din 5 Aprilie 1916.

S'au ascultat d-l avocat Gesticone din partea reclamantului și d-l avocat Victor Eustațiu din partea Ministerului de finanțe.

Tribunalul

Asupra acțiunii făcute, prin petițiunea înreg. la No. 36.450 din 923, de către intendant general în rezervă G. Ursachy, domiciliat în București, Bulevardul Elisabeta No. 46, în contra Ministerului de finanțe prin care cere ca acesta să fie obligat să-i plătească suma de 45.000 lei ce i se cuvine ca pensie cu sporul legal pe timpul de la 1 Aprilie 1919, până la 1 Octombrie 1920, cu cheltueli de judecată.

Având în vedere actele și lucrările din dosar cum și concluziunile orale ale părților și notele atașate la dosar.

Având în vedere că din toate acestea se stabilește în fapt că, după ce la 1 Aprilie 1919 reclamantul a fost pus în retragere din oficiu, la 15 Aprilie 1919 prin ordinul cu No. 476 al Ministerului de Răsboiu, a fost mobilizat ca șef al serviciului de lichidare, iar pe ziua de 15 Septembrie 1920 prin ordinul cu No. 1980 din 920 a fost demobilizat.

Cum reclamantul pe tot timpul cât a fost mobilizat și-a primit numai solda gradului său, iar nu și pensiunea a făcut acțiunea de față cerând ca Ministrul de finanțe să fie obligat să-i plătească și pensiunea pe tot acel interval de timp.

Având în vedere că reclamantul își sprijină cererea sa pe dispozițiunile legii măsurilor excepționale relative la funcțiuni publice din 11 Ianuarie 1917, potrivit căreia, pretinde dânsul, pe tot timpul cât a fost mobilizat are dreptul nu numai la leafa gradului dar și la pensiune.

Considerând că potrivit art. 1 din legea măsurilor excepționale din 11 Ianuarie 1917 orice funcționar public precum și magistrații puteau fi delegați să îndeplinească temporar orice funcțiune sau însărcinare publică, potrivit art. 2 din aceeași lege, în tot timpul aplicării ei, încetând orice împedcări pentru numiri în funcțiuni rezultând din legea cumulului sau a incompatibilităților stabilite prin diferite legi, care potrivit art. 9 erau suspendate pe tot timpul aplicării ei.

Că dacă, potrivit acestor texte de lege, pensionarul chemat să îndeplinească o funcțiune sau însărcinare publică avea dreptul să cumuleze pensiunea cu retribuțiunea funcțiunii pe care era chemat să o

îndeplinească temporar, el nu mai putea avea același drept când, în loc să fie chemat să îndeplinească temporar o funcțiune publică era mobilizat, în acest caz drepturile sale ne mai fiind reglementate de legea măsurilor excepționale relativ la funcțiuni din 11 Ianuarie 1917, ci de art. 18 al. 8 din legea măsurilor excepționale din 5 Aprilie 1916, potrivit căruia militarii pensionari mobilizați ca ofițeri de rezervă, cu începere din ziua prezentării lor la serviciul militar, încetează de a mai primi pensiunea la care sunt stabiliți, alocându-li-se de corpuri sau servicii din aceeași zi solda și celelalte prestațiuni cuvenite gradului lor.

Că întrucât reclamantul intendat General G. Ursachy, pensionar militar nu a fost chemat să îndeplinească o funcțiune sau însărcinare publică, ci a fost mobilizat, dânsului nu îi sunt aplicabile dispozițiunile legii măsurilor excepționale din 17 Ianuarie 1917, ci ale art. 18 al. 8 din legea măsurilor excepționale din 5 Aprilie 1916 și cum dânsul și-a primit pe tot acel interval de timp solda și accesoriile gradului său nu mai poate avea nici o prestațiune.

Că acțiunea fiind astfel nefondată urmează să fie respinsă.

Pentru acetse motive redactate de d-l judecător de ședință Ștefan P. Mihăileanu respinge acțiunea etc.

(ss) Al. Stârcea; Ștefan P. Mihăileanu.

TRIBUNALUL COVURLUI, SECȚIA II-a

Audiența dela 17 Iunie 1925

Președinția d-lui D. IANCOVESCU, Judecător

Ioan Cavaianopol cu Administrația financiară Covurlui

Sentința civilă No. 329

Legea contribuțiilor directe. Recurs. Stabilirea venitului net imposabil. Prezentarea bilanțului și registrelor. Înlăturarea de Comisia fiscală de apel fără să constate dacă au fost sau nu regulat ținute. Exces de putere. Art. 39 al. 1 legea contrib. directe.

Art. 39 al. 1 legea contribuțiilor directe dispunând că venitul net imposabil se stabilește după bilanțul încheiat cu registrele regulat ținute, Comisia de apel comite un exces de putere, înlăturându-le nemotivat.

Tribunalul,

Având în vedere recursul făcut de Ioan Cavaianopol mijlocitor oficial din Galați în contra Deciziei No. 103 din 24 Martie 1924 a Comisiunii de Apel pentru așezarea contribuțiilor directe pe anul 1924;

Având în vedere susținerile recurentului și opiniile reprezentantului fiscalui;

Având în vedere motivele de recurs: 1) Exces de putere: „Comisiunea de Apel a înlăturat registrele cerute de art. 39 din legea contribuțiilor directe, cerând piese justificative și substituit astfel o probă indicată de lege, prin proba cu acte sau alte elemente, de care însă conform art. 39 din zisa lege, Comisiunea de Apel nu putea să țină seamă și să le ceară decât numai în lipsa registrelor cari constituiesc cea dintâi bază de apreciere prin ele înșile, atâta vreme cât Comisiunea de apel prin decizia dată nu constată că ar fi neregulat ținute, adică că n'ar fi ținute în conformitate cu Codul de comerț. Cât privește instrucțiunile ministeriale ele

nu pot modifica un text de lege de strictă interpretare". 2) Omisiunea esențială. Comisiunea de apel înlăturând registrele recurentului și impunându-l după apreciere, nu s'a conformat art. 39 al. b. din legea contribuțiilor directe, de a stabili impunerea în comparațiune cu alți contribuabili de aceeași categorie și importanță, de oarece prin deciziunea Comisiunii de Apel recurentul este impus prin apreciere, fără ca să arate elementele care au îndrituit o asemenea apreciere, încât nu se poate cunoaște dacă aprecierea s'a făcut conform art. 39 din lege, făcându-se imposibil controlul instanței de recurs;

Având în vedere că conform art. 39 al. 1 din legea contribuțiilor directe, stabilirea venitului net imposibil se face după elementele bilanțului încheiat în regulă corespunzând cu registrele regulat înute;

Având în vedere că înaintea Comisiunii de Apel, apelantul, în stabilirea venitului net la care urmă să fie impus, a prezentat registrele sale comerciale și Comisiunea de Apel fără să constate că ele nu ar fi fost ținute în mod regulat, le-a înlăturat pe simplul motiv că dânsul n'a prezentat carnetele cu bordourile încheiate la transacțiunile făcute de d. sa pentru a se verifica cu registrele;

Că Comisiunea de Apel procedând astfel a comis un exces de putere și a violat *dispozițiunile art. 39* din legea contribuțiilor directe, încât deciziunea pronunțată astfel, este casabilă;

Că așa fiind pentru acest motiv fără a mai discuta cel al doilea motiv câtă a se admite recursul și a se casa deciziunea atacată cu recurs și conform art. 86 din legea contribuțiilor directe, a se trimite afacerea înaintea aceleiași Comisiuni de Apel pentru a reface impunerea, întrucât Tribunalul nu are elemente în dosar pentru a o reface.

Pentru aceste motive, Tribunalul admite recursul, etc.

(ss) D. Iancovescu, I. Ciocanu,
Grefier (ss) Petrovici.

JUDECATORIA OCOL 2 C.-LUNG (MUSCEL)

Audiența dela 24 Iulie 1925

Președinția d.-lui C. S. BALLAN, Judecător-Președinte
Carte de judecată civilă

Hotăriri de expedient. Ele sunt simple convențiuni, care pot fi atacate pe cale principală, sau sunt adevărate hotărâri judecătorești, care nu pot fi atacate decât pe căile ordinare de atac? art. 260 pr. civ.

Hotăriri de expedient: Act definitiv și executoriu. Neapelabilitatea lor.

1) *Intr'o hotăriri de expedient, judecătorul nu pune nimic din cugetul și voința sa proprie, ca în orice altă hotăriri judecătorească, ci, el nu face alt decât același lucru ce'l face și la autentificarea unui act: anume, că ia act de voință scrisă a părților și investește actul cu forma autentică, atunci când îi dă autenticitatea legată; sau, îl investește cu forma unei hotăriri judecătorești, — când el pronunță o hotăriri de expedient; deci, judecătorul nihil addit ad vim transactionis. În ambele cazuri, opera judecătorului este absolut mecanică.*

2) *Intr'o hotăriri de expedient, părțile făcând recunoașteri reciproce și luându-și obligațiuni una față de alta, o asemenea hotăriri, prin voința părților, este definitivă și executorie și, ca atare, nu mai e susceptibilă de apel.*

Judecata,

Asupra prezentului proces civil, intentat de Zinca G. G.

Vorovenci din Rucăr, cu autorizația soțului ei, contra pârâtului I. Arișeanu, tot din Rucăr, pentru anularea hotăriri civile de expedient, a acestei judecătorești, No. 260 din 13 Iulie a. c. dată, în procesul civil tot dintre I. Arișeanu că reclamant și Zinca G. F. Vorovenci, ca pârâtă — însă fără autorizația soțului său — pentru revendicare de pământ.

Având în vedere actele dela dosar, debaterile urmate și cuprinsul hotăriri de expedient a acestei judecătorești No. 260 din 13 Iulie a. c., din care se constată că Moise I. Arișeanu din Rucăr, după ce a intentat acțiune în revendicare contra Zincai G. G. Vorovenci, cu autorizația soțului său, la ziua înfișșerii — 13 Iulie a. c. — lipsind soțul pârâtei, a convins-o pe aceasta a face tranzacție și au prezentat judecăței un act de tranzacție, prin care, conform art. 260 pr. civ. pârâta Zinca Vorovenci, *fără autorizația soțului ei*, declară că renunță în favoarea lui I. Arișeanu la pământul din acea acțiune. Că, în urmă, spunând soțului ei ceea ce a făcut, ea, împreună cu soțul, a intentat prezenta acțiune în nulitatea acelei hotăriri de expedient, ca fiind făcută acea tranzacție fără autorizația soțului.

Că, deci, ceea ce judecata urmează a rezolva — ca chestie de drept — este: *hotăriri de expedient sunt simple convențiuni, cari pot fi atacate pe cale principală, pentru incapacitate, eroare, dol sau violență, sau sunt adevărate hotăriri judecătorești cari nu pot fi atacate de cât pe căile ordinare de atac?*

Având în vedere că, într'o hotăriri de expedient părțile făcând recunoașteri reciproce și luându-și obligațiuni una față de alta, o asemenea hotăriri, — prin voința părților, — este definitivă și executorie și, ca atare, numai e susceptibilă de apel.

Având în vedere că, într'o hotăriri de expedient, judecătorul nu pune nimic din cugetul și voința sa proprie — ca în ori ce altă hotăriri judecătorească — ci, el nu face alt de cât aceea ce face și la autentificarea unui act anume: că ia act de voință scrisă a părților și investește actul cu forma unei hotăriri judecătorești, când el pronunță o hotăriri de expedient, conform art. 260 pr. civ.

În ambele cazuri, opera judecătorului este absolut mecanică (Em. Dan, „Curierul Judiciar“ No. 59-905);

Având în vedere zice Tribunalul Ilfov s. II, într'o hotăriri, publicată în „Dreptul“ No. 58-94 că, atât tranzacțiunea, cât și dezistarea, fiind acte personale ale părților la cari autoritatea judecătorilor *nihil addit ad vim transactionis*, este învederat că validitatea unor asemenea acte nu poate fi discutată decât pe calea acțiunii principale, ca ori ce altă convențiune în genere.

Că, astfel fiind, în mod legal și juridic s'a cerut, în speță, prin acțiune principală, anularea hotăriri de expedient No. 260-925 a acestei judecătorești care cuprinde o convenție, iar dacă o asemenea hotăriri s'ar fi atacat cu apel, este cert că apelul i-ar fi fost respins ca inadmisibil, pe motivele arătate mai sus;

Având, apoi, în vedere textele art. 199 c. civ., după care femeia, având chiar parafernă, nu o poate da, înstreina, etc., fără concursul bărbatului la facerea actului; cum și textul art. 207 c. civil, după care numai femeia, bărbatul sau moștenitorii lor, pot cere anularea tocmelilor sau a permiselor de judecată, făcută fără autorizațiune.

Că, în speță, se constată că reclamanta a contractat fără consimțământul soțului ei, deci actul încheiat, tranzacția întărită prin hotăriri de expedient, a cărei nulitate se cere, fiind un act anulabil și cerută fiind nulitatea ei de însuși femeia, conform art. 207 c. c., cererea sa e, deci, admisibilă; urmează a fi admisă și a se declara nulă hotăriri de expedient a acestei judecătorești No. 260 din 13 Iulie a. c.

Pentru aceste motive, etc.

Judecător-Președinte, (ss) C. S. Ballan

NOTA. Prin hotărârea de mai sus, judecătoria a avut de rezolvat o chestiune viu discutată în doc-

trină și jurisprudență, anume aceea dacă hotărârile de expedient trebuie considerate ca adevărate hotărâri judecătorești definitive și ca atare nesuseptibile de vreo cale de atac, sau trebuie considerate ca simple convențiuni între părți și ca atare susceptibile de a fi atacate pe cale principală.

În sensul că trebuie considerate ca adevărate hotărâri judecătorești vezi: Trib. Olt, 19 Mai 905, *Curierul Judiciar*, 59-905; Cas. fr. 28 Mai 1866, P. 66. 631. S. 66. 1. 246. Alexandresco VII p. 507. St. Scriban *Curierul Judiciar* 17-905. Huc. VIII 304; Aubry et Rau, VI, ed. V, p. 193; Glasson, I, ed. II, p. 510; Garsonnet, VI, ed. II, p. 807; Baudry et Barde, XIII, partea II, ed. II, Nr. 2669.

În sensul contrariu vezi: Cas. I, 31 Oct. 94. B. p. 964; C. Buc. I, 20 Mai 1913, Dreptul 51-913; C. Buc. III, 26 Aprilie 1904, Dreptul 47-1904; Trib. Ilfov III, 21 Nov. 1906, Dreptul 68-1907; Trib. Botoșani, 23 Martie 1895, *Curierul Judiciar* 16-1895; Trib. Ilfov II, 22 Iunie 1894, *Curierul Judiciar* 33-1894; Jud. Voinesti-Dâmbovița, 30 Iunie 1906, *Curierul Judiciar* 53-1906; Cas. fr. 11 Nov. 1873, P. 74. 1924. S. 74. 1. 372; Toulouse, 21 Ianv. 1885, D. 86. 2. 73; Merlin Répert. Conv. matrim. par. 2; Planiol, II, ed. III, p. 736; Em. Dan, *Curierul Judiciar* 59-1905. Vezi și Alexandresco, X, p. 218.

Hotărârea judecătorească redactată de d. Președinte C. Ballan se pronunță în sensul că hotărârile de expedient trebuie considerate ca convențiuni și aceasta pentru motivul că ceea ce deosebete fundamental o hotărâre de expedient de hot. judecătorească e faptul că în hotărârea de expedient judecătorul nu pune nimic din cugetul și voința sa proprie. În adevăr, judecătorul față cu tranzacția ce i se prezintă de părți și pe baza căreia i se cere să pronunțe hotărârea de expedient, nu are alt rol decât acela pe care-l are când primește un act spre a-i da autenticitatea, adică acela de a lua pur și simplu act de voința părților. Deci nu este logic să se asimileze efectul acestei opere pur mecanice a magistratului, cu opera pe care el o îndeplinește când *judecă*, adică atunci când în soluțiunea conflictului juridic pune cugetarea și voința lui.

De aceea găsim soluțiunea dată prin hotărârea de mai sus care e bine motivată, ea singura întemeiată.

EM. DAN

Avocat

A apărut: DESPRE NAȚIONALITATEA SOCIETĂȚILOR COMERCIALE ÎN ROMANIA ȘI DESPRE COEXISTENȚA GRUPURILOR DE ACȚIONARI ȘI A VOTULUI PLURAL ÎN SOCIETĂȚILE ANONIME, de d-l avocat *Iosif G. Cohen*, membru în Comitetul de redacție la „*Curierul Judiciar*“, membru în Comisia p. unificarea legislativă a României, membru al Soc. de studii legislative din Paris.

Broșura cuprinde 160 pag. și tratează cu multă competență întreaga materie a Societăților.

Prețul 60 lei. Depozit la „*Curierul Judiciar*“.

IN LOC DE PREFAȚA (1)

Volumul III din Tratatul de Drept și Procedură penală I. Tanoviceanu va apare tot în cursul anului acesta, fiind complect lucrat.

S'a întârziat cu aparițiunea volumului II, fiindcă nădăjduiam că Unificarea legislațiunei penale va deveni din moment în moment un fapt îndeplinit.

Speranțele noastre au fost însă amăgite, încât suntem hotărâți de a nu mai pune aparițiunea volumelor acestui Tratat în funcțiune de unificarea legiuirei penale. Făgăduim însă că atunci când această unificare se va realiza, vom redă sub forma unui apendice toate inovațiunile nouii legiuiri, însoțite de un comentariu osebit, deși credem că oricari vor fi soluțiunile îmbrățișate de noul cod penal, ele se vor găsi, sub raportul doctrinei, tratate deja în prezenta lucrare.

1925, Octombrie.

EDITURA „CURIERUL JUDICIAR“

CĂTRE CITITORI

Punîndu-se în aplicare Legea pentru accelerarea judecăților, am luat măsuri ca în fie care număr al acestei reviste, să rezervăm o pagină în care să publicăm *inconvenientele ce se vor ivi în practica de toate zilele în aplicarea acestei legi.*

Rugăm deci pe onorații noștri cititori: magistrați și avocați a ne trimite, în scurt, scris deslușit, observațiunile ce vor avea de făcut, notând și îndreptările cari ar trebui să se aducă legii, spre a putea corespunde cât mai bine justiției și justițiabililor în scopul pentru care s'a creiat.

„CURIERUL JUDICIAR“

SOCIET. ANON. „CARTEA ROMÂNEASCA“

Se aduce la cunoștința publică că societatea noastră fiind reprezentanța exclusivă pentru România a tuturor publicațiunilor Societății Națiunilor, doritorii se pot adresa la Librăria „Cartea Românească“ din București, Bulev. Academiei 3, pentru orice publicațiune din cele de mai sus.

Se fac de asemenea și abonamente la publicațiunile periodice.

Cataloge la cerere.

1) Pentru a se putea vedea partea contributivă a fiecăruia din colaboratori am adoptat următorul sistem:

Păstrăm neschimbată numerotațiunea paragrafelor făcute de Tanoviceanu, astfel că toate paragrafele numerotate cu cifre simple sunt ale regretatului profesor.

Nouile contribuțiuni au fost adăugate la locul cuvenit în ordine de mai jos sub formă de paragrafe cu indice numerice și literale, astfel paragrafele datorite

D-lui *Dongoroz* poartă indice numerice, de ex.: 895-1, 896¹, 896²... etc., iar notele d-sale de trimeteri sunt notate cu a, b, c, etc.

D-lui *Chiseluță* poartă indicele „a“, de ex.: 895 a, 974 a, 1056 a.

D-lui *Laday* poartă indicele „b“, de ex.: 895 b, 903 b¹, 903 b², iar: jurisprudența culeasă de d-l *E. Decusară* se află înserată în notele de trimeteri cu bis.